

**Mladi za napredek Maribora 2017**

**34. srečanje**

# **UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK**

Raziskovalno področje: **EKONOMIJA**

Raziskovalna naloga

Avtor: TEJA KOREN, KLARA ZINRAJH

Mentor: MAJA URLEP

Šola: SREDNJA EKONOMSKA ŠOLA MARIBOR

Maribor, januar 2017

**Mladi za napredek Maribora 2017**

**34. srečanje**

# **UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK**

Raziskovalno področje: **EKONOMIJA**

Raziskovalna naloga

Maribor, januar 2017

# VSEBINA

POVZETEK .....	1
ZAHVALA.....	2
1. UVOD .....	1
1.1 Opredelitev problema, ki je predmet raziskovalne naloge .....	1
1.2 Namen raziskovalne naloge .....	2
1.3 Predpostavke in omejitve raziskovalne naloge .....	2
1.4 Predvidene metode raziskovanja .....	3
2 DOHODEK .....	3
3. KONCEPT UNIVERZALNEGA TEMELJNEGA DOHODKA.....	5
3.1 Definicija univerzalnega temeljnega dohodka .....	5
3.2 Pomen univerzalnega temeljnega dohodka.....	6
3.3 Viri financiranja univerzalnega temeljnega dohodka.....	7
3.4 Argumenti za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka.....	8
3.5 Pomisleki za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka .....	12
4. UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK IN DRŽAVE .....	13
4.1 Univerzalni temelji dohodek kot eksperiment – Finska .....	13
5. Univerzalni temeljni dohodek v Sloveniji .....	14
5.1 Model 1 .....	15
5.2 Model 2 .....	16
4 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE.....	18
4.1 Vprašalnik in potek raziskave .....	18
4.2 Analiza in interpretacija rezultatov .....	19
4.3 Potrditev hipotez.....	30
5 VPLIV UNIVERZALNEGA TEMELJNEGA DOHODKA NA DRUŽBENO ODGOVORNOST POSAMEZNIKA. 31	
6 SKLEPNE UGOTOVITVE .....	32
7 BIBLIOGRAFIJA.....	34

## **Kazalo tabel**

Tabela 1: Osnovne značilnosti UTD .....	6
Tabela 2: Primerjava ravni dohodkov v letu 2010 .....	17
Tabela 3: Spol anketiranih.....	19
Tabela 4: Izobrazba anketiranih .....	20
Tabela 5: Ocena trditev o vplivu UTD na družbo .....	22
Tabela 6: Ocena trditev o vplivu UTD na posameznika .....	22

## **Kazalo grafov**

Graf 1: Dohodek gospodinjstva anketiranih.....	19
Graf 2: Status anketiranih.....	20
Graf 3: Regija anketiranih .....	21
Graf 4: Poznavanje ideje o univerzalnem temeljnem dohodku.....	21
Graf 5: Univerzalni temeljni dohodek je pravična oblika socialnega transferja .....	23
Graf 6: UTD bi nudil zaščito socialno in ekonomsko ogroženim ljudem.....	24
Graf 7: Univerzalni temeljni dohodek in podjetništvo.....	25
Graf 8: Vpliv UTD na delavnost ljudi.....	27
Graf 9: UTD in trg dela .....	28
Graf 10: UTD in birokracija.....	29

## **POVZETEK**

Strokovnjaki menijo, da je v naši državi nujno potrebna sprememba v konceptu države blaginje. Na temo novih načinov reševanja problemov potekajo številna pogajanja. Novi koncept je tudi ideja o uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka (UTD). Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je eden izmed alternativnih predlogov za razporeditev dohodka države in pomeni zagotovljeni fiksni dohodek za vse državljane, ne glede na njihovo starost, premoženje ali delovno aktivnost. Ideja ima, tako kot vsaka, številne zagovornike in tudi nasprotnike. Trditve o možnem pozitivnem vplivu uvedbe UTD na posameznika in družbo, kot tudi trditve o možnem negativnem vplivu, smo preverjali v empiričnem delu naloge. Ugotovili smo, da lahko zavržemo prav vse argumente nasprotnikov UTD in potrdimo skoraj vse argumente zagovornikov. Zato menimo, da je UTD ob spremenjeni fiskalni politiki in reformi trga dela eden izmed glavnih kandidatov novega koncepta države blaginje.

## **ZAHVALA**

Iskreno se zahvaljujemo najini mentorici za vloženi trud, spodbudo, za usmerjanje med pisanjem naloge, za njeno dobro voljo ter pomoč pri izdelavi ankete. Veseli smo za nova pridobljena znanja, ki smo jih pridobili z nasveti in napotki mentorice tez med izdelavo raziskovalne naloge.

Hvaležni smo tudi lektorici, za njeno vestno in natančno pomoč pri raziskovalni nalogi.

Zahvaljujemo se tudi vsem anketirancem, ki so si vzeli nekaj prostega časa ter se posvetili reševanju naše ankete.

Zahvala gre tudi staršem, ki so nam pomagali pri iskanju literature, širjenju ankete in izboljšanju raziskovalne naloge.

# 1. UVOD

## 1.1 Opredelitev problema, ki je predmet raziskovalne naloge

»Denar predstavlja kup stvari brez vrednosti ali kup stvari brez koristi, vendar predstavlja obenem tudi nekaj dragocenega, to je neodvisnost!« (Samuel Smiles)

Zaradi vedno večjega števila ljudi, ki potrebujejo in tudi izkoriščajo socialne podpore, postaja zagotavljanje le-teh težko. Kot dijakinja, ki bova letos postali študentki, naju je zanimalo, ali obstajajo še druge možnosti financiranja le-tega. Pri predmetu ekonomija smo se letos osredotočili na državo in njeno delovanje. Ker se zavedamo, da je porazdeljevanje denarja tistim, ki ga potrebujejo, težko, smo na internetu zasledili idejo univerzalnega temeljnega dohodka in jo želeli raziskati. Po našem mnenju bi UTD pravičneje in uspešneje porazdelil denar med državljane. Rešili bi mnoge probleme na tem področju in ljudje bi z veseljem opravljali svoje delo.

Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je eden izmed alternativnih predlogov za razporeditev dohodka države in pomeni zagotovljeni fiksni dohodek za vse državljane, ne glede na njihovo starost in premoženje. (Štok, 2016)

Dr. Valerija Korošec je zaposlena na Uradu za makroekonomske analize in razvoj. Za UMAR je napisala Predlog UTD v Sloveniji. Z njim dobiva razprava o univerzalnem temeljnem dohodku (UTD), torej dohodku, ki bi vsakemu članu družbe zagotovil bolj dostojno življenje, prvič zelo konkretno podporo uresničljivega socialnega programa. UTD se namreč ponuja kot možen odgovor na razvojne zagate slovenske družbe in kot temelj za socialne reforme, ki bi olajšale in spodbudile spremembe na trgu dela. V besedilu na približno osemdesetih straneh je dr. Koroščeva filozofsko in socialno ekonomsko utemeljila UTD za slovenske razmere. Toda hkrati pravi: "Tukaj ni kaj filozofirati. S 300 evri UTD bi imeli vsi zagotovljeno osnovno existenco. Prepričana sem, da je to pravično in, kar je še pomembneje, tudi uresničljivo." (Horvat, Dr. Valerija Korošec, sociologinja, 2010).

## **1.2 Namen raziskovalne naloge**

V raziskovalni nalogi smo najprej predstavili, kako pojmuje dohodek, nato pa nadaljevali z opredelitvijo univerzalnega temeljnega dohodka, ki bi ga država zagotavljala vsem državljanom oziroma rezidentom, ki bi živeli v državi dovolj dolgo. Predstavili smo koncept takega univerzalnega dohodka, njegovo možnost financiranja ter argumente za in proti njegovi uvedbi. Kot primer dobre prakse smo predstavili Finsko, ki je letos uvedla UTD za določeno skupino ljudi, ter dva modela univerzalnega temeljnega dohodka, ki so jih strokovnjaki oblikovali za Slovenijo. V raziskovalni nalogi smo ugotavljali ozaveščenost ljudi o UTD in njihovo mnenje o tem, kako bi dohodek, ki ga prejme vsak v Sloveniji, deloval na družbo in posameznike.

## **1.3 Predpostavke in omejitve raziskovalne naloge**

V raziskovalni nalogi smo si postavili naslednje hipoteze:

H1 - univerzalni temeljni dohodek je pravična oblika socialnega transferja.

H2 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal samoiniciativnost in podjetništvo.

H3 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal brezzdelje ljudi.

H4 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal fleksibilnost na trgu dela.

H5 - univerzalni temeljni dohodek bi nudil zaščito socialno in ekonomsko ogroženim ljudem.

V praktičnem delu raziskovalne naloge smo se pri raziskovanju omejili zgolj na proučevanje deležev, frekvenc in aritmetičnih sredin vseh anketirancev ter razlik med odgovori glede na status anketiranih. Te primerjave bi lahko naredili tudi v odvisnosti od dohodka in izobrazbe, toda s tem bi presegli razumne okvirje te raziskovalne naloge. So pa lahko te primerjave izhodišče za nadaljnje analize. Pri primerih dobre prakse smo se omejili na predstavitev aktualnega Finskega modela, saj je najbližje konceptu, o katerem razpravljajo v Sloveniji, in ne temelji na dohodku na osnovi naravnih virov tako kot npr. na Aljaski.



## **1.4 Predvidene metode raziskovanja**

V teoretičnem delu smo uporabili opisno metodo, kjer smo zajeli splošno znanje o dohodku, UTD-ju in argumente za in proti. Literaturo smo povzeli s pomočjo spletnih virov. Podatke smo črpali iz različnih diplomskih nalog na to temo, spletne strani Vlade Republike Slovenije, Ministrstva za finance, Sekcije UTD in ostalih verodostojnih spletnih strani na to temo.

V empiričnem oz. praktičnem delu raziskovalne naloge smo uporabili metodo analize primarnega vira podatkov s pomočjo kvantitativne raziskave, v kateri smo uporabili anketni vprašalnik. Za izdelavo spletne ankete smo uporabili program 1KA. Pri obdelavi podatkov smo izračunali frekvence, deleže in povprečne vrednosti, saj so trditve anketirani ocenjevali po Likertovi lestvici. Ugotavljali smo tudi povezanost med statusom anketiranih in njihovimi odgovori na trditve. Rezultate raziskave smo analizirali, interpretirali ter jih grafično prikazali.

## **2 DOHODEK**

Vsak posameznik si ustvari svojo predstavo o dohodku. V osnovi pa ga lahko opredelimo kot vsoto, ki jo nekdo prejme v določenem obdobju za svoje delo ali od premoženja. (SSKJ, 2015) Samuelson in Nordhaus (2002, str. 210) ugotavljata, da se dohodek nanaša na celotne prilive ali prisluženi denar osebe oziroma gospodinjstva v določenem obdobju (običajno v enem letu).

Poznamo več načinov delitve dohodkov. Po delitvi, ki izhaja iz (Ministrstvo za finance, 2006), se dohodki v osnovi delijo na obdavčljive in tiste, ki so oproščeni plačila dohodnine (Ministrstvo za finance, 2011). Prvi se delijo na šest skupin:

- dohodek iz zaposlitve,
- dohodek iz dejavnosti,
- dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
- dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
- drugi dohodki.

Izvezeti dohodki, ki so oproščeni plačila dohodnine, pa po omejenem zakonu vključujejo:

- pomoči in subvencije (različne vrste denarnih, solidarnostnih in enkratnih pomoči, nekatere subvencije, prejemki in obvezni prispevki za socialno varnost),
- dohodke, tudi v obliki povračil stroškov, storitev in drugih ugodnosti po posebnih zakonih (različni individualni dohodki in dodatki, doživljenjske mesečne rente ipd.),
- dohodki iz naslova starševskega varstva in zavarovanja za primer brezposelnosti (starševski in otroški dodatek ter ostale vrste pomoči in dodatkov za otroke in družine, denarne pomoči za brezposelnost ipd.),
- dohodke iz naslova obveznega pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja (invalidnina, invalidski in varstveni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo in druge vrste dohodkov),
- dohodke, povezane z zagotavljanjem varnosti, zaščite in reševanja (različna nadomestila, finančna sredstva in plačila),
- dohodke v zvezi z izobraževanjem (štipendije in prejemki v obliki izplačil ali regresiranja),
- dohodke, povezane s kmetijsko in gozdarsko dejavnostjo (določeni prejemki, denarne pomoči, dohodki plačil in izplačila različnih oblik),
- odškodnine,
- vrnitev premoženja po Zakonu o denacionalizaciji in Zakonu o izvrševanju kazenskih sankcij,
- dohodke, povezane z družinskimi razmerji (preživnine in nadomestila, nagrade in plačila stroškov),
- druge dohodke v zvezi s sodnimi in upravnimi postopki (zamudne obresti, določena povračila stroškov),
- dohodke iz zaposlitve in dejavnosti (različni prejemki in denarne nagrade),
- drugo (dobiček iz kapitala pri odsvojitvi premičnin, dohodek učencev in dijakov od prodaje odpadnega papirja, pokojninske rente in odkupne vrednosti, posmrtnine),
- dohodke nerezidentov (dobiček iz kapitala pod določenimi pogoji, obresti za rezidente druge države članice EU, dohodek iz zaposlitve pri tujem diplomatskem predstavništvu ali konzulatu, nekateri dohodki iz dejavnosti),

- dohodke iz zaposlitve rezidentov – uslužbencev v instituciji Evropske skupnosti, EBC, Evropskem monetarnem inštitutu ali Evropski investicijski banki.

Okrog tri četrtine narodnega dohodka predstavljajo dohodki od dela, ostalo se porazdeli kot donos kapitala (Samuelson, 2002, str. 210).

### **3. KONCEPT UNIVERZALNEGA TEMELJNEGA DOHODKA**

#### **3.1 Definicija univerzalnega temeljnega dohodka**

V svetovnem združenju BIEN (Basic Income Earth Network – Svetovna mreža za temeljni dohodek) so skupaj sprejeli splošno definicijo UTD-ja. “Temeljni dohodek je dohodek, ki je brezpogojno zagotovljen vsem na individualni ravni, brez preverjanja sredstev ali zahtev dela. Je oblika zagotavljenega minimalnega dohodka, ki se od sedanjih oblik socialnih prejemkov v različnih evropskih državah razlikuje v treh pomembnih značilnostih:

- izplačan je posamezniku in ne gospodinjstvu,
- izplačan je ne glede na ostale vire dohodka,
- izplačan je brez zahteve po kakršnikoli obliki dela ali zahteve po pripravljenosti, da se to sprejme, če je ponujeno.”(BIEN, 2012)

Številni avtorji opozarjajo, da ima ideja UTD ogromno potenciala<sup>1</sup>. Naj omenimo le nekatere izmed njih: UTD je v prihodnost usmerjena radikalna inovacija v socialni politiki (McFate v Cohen in Pribac 2004; Solow v Cohen in Pribac 2004), je radikalni politični program, katerega cilj je implementirati družbeno privlačnost (Offe 2008, 2), je politika proti izključevanju (Van Parijs v Cohlen in Pribac 2004, 19), je unikatno orodje za zaščito svobode kot nedominacije (Raventós v White 2007, 2), UTD lahko vodi do drugačnega pogleda na posameznika in družbo (Pateman 2004, 92) oziroma do revolucije v družbenem mišljenju (Dore v Cohen in Pribac 2004, 85) ter je intencionalni mehanizem, ki lahko zagotovi materialno eksistenco prebivalcem

(Raventós 2007, 74), saj izpolni obljubo univerzalne varnosti (Rothschild v Cohen in Pribac 2004, 55). Ideja UTD se bori proti revščini in brezposelnosti (Van Parijs 2007b, 40) ter omogoča “humanizacijo delo” (Offe v Van Parijs 1992, 76; Offe v Cohen in Pribac 2004, 115; Ondrack in Timperley v Offe 2008, 11). Zato je UTD eden izmed instrumentov, ki lahko požene proces radikalne družbene transformacije, po kateri vpije multitudine (Kurnik, 2006). UTD je enostaven, transparenten, nima stroškov nadzora, nima administrativnih stroškov vpeljave, medtem ko spodbuja ustvarjalnost in samoiniciativnost (Korošec, Presekati začarani krog revščine, 2009).

Tabela 1: Osnovne značilnosti UTD

<b>Individualnost</b>	UTD je izplačan vsakemu posamezniku in ne gospodinstvu.
	UTD daje prednost »skupnosti« pred »izolacijo« (Van Parijs 2004, 12), kajti večje kot je gospodinjstvo, večji prihodek le-tega je iz naslova UTD.
<b>Univerzalnost in nepogojenost</b>	UTD prejemajo vsi člani skupnosti – ne glede na dohodek, uspešnost, premoženjsko stanje, učinkovitost dela, pripravljenost sprejeti ponujeno delo.
	Za UTD torej velja dvojna nepogojenost – premoženjska in delovna (Pribac, 2009).
<b>Časovna neomejenost</b>	UTD je stalen – prejemale bi ga od rojstva/polnoletnosti do smrti.
	UTD tako podpira koncept vseživljenjskega izobraževanja (Pribac, 2009).
<b>Navezanost na koncept dela</b>	UTD lahko ponudi izbiro med delom in nedelom (McKay, 2005, str. 110). Zato posameznik, ki prejema UTD, ni vezan na delo.
	UTD izziva tradicionalni odnos med delom in plačilom.
	UTD je kompatibilen tudi z drugimi dohodki (Raventos, 2007, str. 126)

Vir: (Popović, 2009)

### 3.2 Pomen univerzalnega temeljnega dohodka

Kot je dejal Filozof Pribac (2012) v eni izmed radijskih oddaj, lahko UTD razložimo na dva načina:

Prva argumentacija predstavlja moralni vidik ideje, in sicer le-ta izhaja iz ideje privlačnosti, predvsem temeljne socialne pravičnosti, in pravi, da moramo podpreti družbo enakih možnosti, vendar tako, da ljudem ne damo samo formalne enakosti, kot na primer enakost pred zakonom,

temveč tudi možnost, da dejansko človeku omogoči enakost preko sredstev; torej se materialne ugodnosti in osebna neodvisnost zagotovi z dejanji.

Druga argumentacija pa izhaja iz bolj pragmatične, ekonomske sfere, ter se nanaša na vprašanje kako najti učinkovit način spopadanja sodobne družbe s problemi z vidika ureditve trga dela, namreč ideja močno modelirala trg dela in odnose na njem. V današnjem času so vedno bolj pogosta kratkotrajna in kratkoročna dela, ki zahtevajo nenehno vstopanje in izstopanje iz delovnega razmerja, pri čemer se tako ljudje soočajo s stresom ne le pri izgubi, ampak tudi pri iskanju oziroma ponovnem vstopu v delovno razmerje. Torej bi lahko neki osnovni, temeljni dohodek, kot je denimo UTD, ljudem predstavljal stabilnost in mirnost ter manj stresa, kar pa je pomembno, saj bo v prihodnosti vedno več visoko produktivnih delovnih mest, ki bodo zahtevala visoko stopnjo motiviranosti delavcev.

### **3.3 Viri financiranja univerzalnega temeljnega dohodka<sup>3</sup>**

Kje je možno iskati potencialne vire financiranja UTD? Večina zagovornikov UTD daje v ospredje financiranje preko dohodnine oziroma davka na dohodek (v obliki davka na potrošnjo, energetskega davka ali davka na dodano vrednost). UTD bi bilo možno financirati tudi preko davka na premoženje ter davka na dediščino (Van Parijs v Ackerman in drugi 2003, 162), preko davka na kapital (Meade 1993, 162), preko davka na naravne vire (Offe 2008, 15), pa tudi iz sredstev, ki bi bila zbrana z uporabo javne lastnine (Anderson v Cohen in Pribac 2004, 78). Najbolj zanimive predloge pa poda Tanja Rener, ki meni, da bi reforme obstoječih davčnih sistemov in transferjev lahko prinesle le še večje neenakosti med državami.

Renerjeva zato predstavi tri možne vire financiranja tam, kjer so svetovni dobički največji, a hkrati najmanj moralno utemeljeni.

---

<sup>3</sup> Povzeto po D. Popović, 2009, str. 16

- Prvič, *mednarodne finančne transakcije* – v prostocarinskih conah ter na področju špekulativnih transakcij z valutami na svetovnih borzah se dosegajo izredno visoki dobički. Zato bi bilo treba ukiniti fiskalne paradiže in obdavčiti mednarodne valutne transakcije. Renerjeva predlaga 0,01-odstotno obdavčitev na svetovni ravni, s čimer bi zbrali 100 milijard dolarjev na letni ravni.
- Drugič, lahko bi obdavčili mednarodno trgovino z orožjem.
- Tretjič, država bi morala postati monopolist v trgovini in distribuciji psihoaktivnih substance oziroma drog (Rener v Cohen in Pribac 2004, 154–155).

Možnosti je torej veliko. To je tudi odgovor na očitke tistih, ki pravijo, da zagovorniki pričakujejo, da bo “denar kar padel z neba”.

V Sloveniji se predlaga financiranje »iz proračuna, kjer bi zaposleni in upokojenci UTD sami financirali preko DURS-a. Vsak posameznik bi se vključil v davčni sistem z osebno davčno številko« (Korošič, 2010, str. 32).

### **3.4 Argumenti za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka**

Argumente za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka bomo pogledali z vidika pravičnosti, zagotavljanja eksistenčne varnosti, prednosti za državo in izboljšanja trga dela.

#### **Pravičnost**

Fajfar (2013, str. 26) v svojem diplomskem seminarju navaja argument pravičnosti kot zagotavljanje svobode in omogočanje družbene pravičnosti, ker ne bi bil izvzet noben državljan. Torej je univerzalni temeljni dohodek brezpogojni dohodek vsakega državljana, ki ga prejema v enakem časovnem zaporedju od rojstva do smrti, ne glede na njegovo gmotno stanje, status zaposlenosti ali kakršenkoli drug kriterij. Izjema je le državljanstvo (Ivanuša, 2013). Van Parijs v Ritovšek (2012, str. 19) pa vidi pravičnost v zagotavljanju dejanske svobode

posameznika, saj lahko človek svobodno voljo uveljavi le takrat, ko ima na voljo osnovna sredstva za njeno uresničitev.

### **Zagotavljanje eksistenčne varnosti**

Janez Šušterič je dejal, da bi UTD dal vsakemu neko osnovno dohodkovno varstvo, na katero bi lahko računal v vsakem primeru, kar bi bistveno povečalo njegov prostor osebne svobode oziroma zmanjšalo njegovo odvisnost (Modic, 2013).

Cilj uvedbe UTD ni izključno in prvenstveno izboljšanje finančne situacije za vse ljudi, pač pa izboljšanje občutka eksistenčne varnosti za vse ljudi (Korošec, 2010). Prav zaradi tega naj bi bili do tega dohodka upravičeni vsi, tudi zaposleni, saj bi jim bila s tem omogočena menjava službe brez skrbi za osnovno preživetje v času iskanja nove službe. Prav tako bi v današnjih časih finančne nediscipline podjetij pri izplačevanju plač omogočal posamezniku eksistenčno varnost.

Naslednji problem družbe je tudi revščina, ki je zaradi gospodarske krize v svetu narasla zaradi neenotne porazdelitve in dostopa do virov sredstev. Velika je tudi nezaposlenost mladih, veliko upokojencev prejema v Sloveniji pokojnino, nižjo od 400,00 evrov, zato bi »UTD vsakemu prejemniku omogočil dostojanstvo in socialno varnost in zmanjšal število človeštva, ki živi v revščini in lakoti« (Kač, 2015, str. 16). Ritovšek navaja, da je »revna tista družina, kjer je potrošnja manjša od 50 odstotkov mediane za skupno družinsko potrošnjo. Revščina nastopi kot razlika med sloji. Kadar ni zagotovljeno kritje vsaj osnovnih življenjskih potreb, to obremenjuje posameznike, ki s svojimi dohodki pokrivajo le nujne življenjske stroške. Enakost UTD bi tako ublažila psihično negotovost in duševno revščino« (Fajfar, 2013, str. 36).

### **Prednosti za državo**

Socialna država oziroma država blaginje je rešila kapitalizem za nekaj desetletij, ker je rešila problem povpraševanja in tako odpravila razloge, zakaj bi ljudje volili čustveno. Kot so zadnja leta ugotavljali ekonomisti, je bila to novost v zgodovini človeštva, saj se je ustvarjena presežna vrednost približno »enakopravno« delila med vse deležnike oziroma med kapital in delo vse

dokler je rast produktivnosti ob naraščajoči kupni moči oziroma potrošnji ohranjala zadovoljive dobičke. Ko so ti s stagnacijo produktivnosti padli, sta se začeli razgradnja (zahodne) socialne države in globalizacija (Flegar, 2017).

Dobra tri desetletja pozneje se celo posvetovalno-promocijskemu organu kapitalizma, davškemu svetovnemu forumu, svita, da socialne države ni mogoče nekaznovano povsem uničiti, globalizacije pa ne nadaljevati. Oboje ima svojo ekonomsko, politično in družbeno mejo. Kapitalizmu začenja zmanjkovati potrošnikov pa tudi davkoplačevalcev. Zato bo, med drugim, v okviru letošnjega foruma potekala tudi delavnica o univerzalnem temeljnem dohodku (Flegar, 2017).

Univerzalni temeljni dohodek bi bil »javno finančno ugodnejši, saj bi proračunsko združeval sredstva iz sistema socialnih zavarovanj in davčna sredstva, namenjena financiranju eksistenčne varnosti (Korošec, 2010). Koroševa predvideva, da bi odpadlo kar 16 transferjev, med drugim tudi nadomestilo za brezposelnost (Škrlič, 2010). Za leto 2008 je bilo ugotovljeno, da bi glede na financiranje UTD in glede na vire financiranja uspeli nakazati potencialni prihranek 75,7 milijona na letni ravni, saj bi zmanjšali potratni birokratski aparat, ki je potreben za preverjanje upravičenosti do socialne pomoči (npr. delo v Centrih za socialno delo) (Zupanc, 2017).

### **Izboljšanje trga dela**

Sociologinja Korošec razlaga (Horvat, Dr. Valerija Korošec, sociologinja, 2010), da je v tradicionalni družbi morala za starejše ali za onemogle skrbeti družina, v industrijskem času pa je država ustanovila posebne ustanove, ki so pomagale pri skrbi za najbolj prikrajšane. Tako naša država vztraja pri sistemu, da je treba ljudi obdržati na trgu dela, in vse socialne pomoči povezuje z izpolnjevanjem delovnih pogojev. To počne tudi s politiko aktivnega zaposlovanja, šolanja itd., vse je osredotočeno na »morati delati« (workfare), vendar pri tem ne upošteva, da količina družbeno cenjenega, plačanega in smiselnega dela v skladu z merili moderne družbe upada. In delo je kljub vsemu le temelj za preživetje in nič več.



Uvedba UTD bi spremenila koncept dela. V kapitalistični družbi je delo plačana človekova dejavnost. Ta opredelitev pa ne zajema drugih oblik neplačanega dela, od gospodinjskih opravil do umetniškega ustvarjanja, pomoči starejšim, skrbi za naravo in podobno.

Univerzalni temeljni dohodek bi ljudem omogočal tudi večjo svobodo na trgu dela, ker bi iskalci zaposlitve imeli boljšo pogajalsko pozicijo. Glede na zmanjšanje stiske pri iskanju zaposlitve bi se izboljšalo tudi zdravstveno stanje nezaposlenih (Valenčič, 2016). UTD tudi ne bi predstavljal izgube oz. grožnje, da bi izgubili osnovna sredstva (podpore), če bi se dodatno zaposlili. Za ženske bi to pomenilo, da bi se lažje odločile skrbeti za otroke in se posvetile družini, študentje pa ne bi več izkoriščali fiktivnih vpisov in bi si lahko iskali delo, ki jih veseli in izpopolnjuje (Fajfar, 2013).

Moharjeva (2010, str. 6-13) je v svojem diplomski delu predstavila UTD kot:

-sistem socialne zaščite kot uspešen boj proti revščini in brezposelnosti, kljub osnovi bi posamezniki iskali delo, ker bi si želeli zvišati svoj dohodek.

Danes predstavlja zaposlitev za nekatere preveliko tveganje, saj bi posameznik izgubil pridobljeno socialno pomoč in za te ljudi je bolj racionalna odločitev nedelo. Univerzalni temeljni dohodek odpravi to past revščine in dolgotrajne brezposelnosti. Past brezposelnosti je v tem, da je razlika med neto dohodkom, med slabo plačanim delom in med socialnimi ugodnostmi premajhna, da bi se splačalo 8 ur ali več delati.

- Pomen UTD in trg dela, ki bi predstavljal fleksibilen trg dela, nižje stroške in uravnavanje ponudbe in povpraševanja.

Sodoben tehnološko razvit svet zahteva od podjetij in delavcev večjo fleksibilnost, krajši delovni čas, prekarne zaposlitve in podobno. UTD bi pri tem pomagal, da ne bi bila ogrožena eksistenčna varnost ljudi.

- ekonomska dejavnost, ki velja, da si zaposleni posameznik upa več tvegati in je zato bolj kreativen.

Kreativnosti ne moreš razvijati, če nimaš zagotovljenih osnovnih pogojev za življenje. Obstajajo ljudje, ki upajo tvegati v podjetniškem svetu, a teh ni veliko, večina si ne upa stopiti iz svojih utečenih poti tudi zaradi finančne varnosti.

### **3.5 Pomisleki za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka**

Različni avtorji navajajo pomisleke ali kritike glede uvedbe univerzalnega temeljnega dohodka. Moharjeva (2010, str. 17-21), Kačeva (2015, str. 18-22), Fajfar (Fajfar, 2013) in Boltin (2006) omenjajo, da **UTD ni politično sprejemljiv in pravičen**, saj kdor prejema, mora tudi nekaj dati, če je le v njegovi moči. Ni pravično, da bi delavci preživljali tiste, ki ne delajo. Vsak mora biti sam odgovoren, da poskrbi zase. UTD pa to odgovornost ukinja. Pojavlja pa se vprašanje, če sistem sedanjih socialnih prispevkov še v večji meri ne prispeva k začaranemu krogu brezposelnosti, torej, ali ne bi uvedba UTD morda vendarle spodbudila nekatere k delu, tiste, ki sedaj ne želijo delati zaradi možnosti izgube socialne podpore.

**Bi UTD deloval negativno na ekonomsko dejavnost?** Spodbuja lenobo brezposelnih, povečuje brezposelnost in slabi gospodarstvo, ker ljudje nočejo več delati?

Ugovor na to je v dejstvu, da že sedaj večina brezposelnih dobiva podporo. Višina UTD bi bila podobna. A če si zdaj brezposelni najdejo manjši, morda priložnostni zaslužek, se jim podpora toliko zmanjša. Zakaj bi se trudili, če imajo na koncu enako denarja? UTD se ne bi zmanjšal, dodatni zaslužek bi se prištel k UTD. Šele pri večjih rednih dohodkih bi s povečanimi davki plačal toliko, da bi bil v seštevku z UTD na istem kot zdaj, kar je seveda potrebno, da se državna bilanca izide (prav tam). Valenčičeva (2016) tudi opozarja na depresivne motnje, za katerimi trpi že četrtnina prebivalstva in postaja drugi največji svetovni zdravstveni problem. Avstralci so že pred leti ugotovili, da je nezadovoljen delavec pri delu bolj v stresu, kot če ni zaposlen. Zato bi UTD omogočil iskalcem zaposlitve občutno boljšo pogajalsko pozicijo in bi se sprostilo veliko delovnih mest, veliko bi pridobili tudi samozaposleni. In kdaj bi UTD spodbujal lenobo? V primeru, da bi bil tako velik, bi omogočil lagodno življenje. Če pa ti omogoči eksistenčni minimum, ki ga lahko z rednim delom nadgradiš, je stimulativen in spodbuja podjetnost.

**Finančna izvedljivost univerzalnega temeljnega dohodka je vprašljiva.** Kritiki trdijo, da izplačevanje UTD zahteva ogromna finančna sredstva, ki jih nimajo kje vzeti. Dr. Koroščeva (Horvat, Dr. Valerija Korošec, sociologinja, 2010) trdi, da bi ob njeni kalkulaciji izplačilo UTD

bilo mogoče v višini 300 € na mesec. Valenčičeva (2016) navaja, da bi Slovenija morala v proračunu za leto 2016 nameniti 8,5 milijarde evrov za UTD, kar predstavlja celoletni prihodek države. S to trditvijo se ne moremo strinjati, ker je celotni prihodek države v globalni bilanci znašal 15,7 milijarde, 8,5 milijarde evrov pa je zgolj prihodek v državni proračun, manjka pa še občinski proračun in oba zavoda – za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje (Ministrstvo za finance, 2016). Na statističnem uradu zasledimo podatek, da je država Slovenija za socialno zaščito namenila skoraj 9 milijard evrov v letu 2014. Da ne podajamo zavajajočih informacij, moramo vedeti, da je 3,7 milijarde od teh 9. namenila za pokojnine. UTD bi bil sestavni del pokojnin, ki se zaradi uvedbe UTD ne bi spremenile. Če država ukine večino ostalih transferjev in uvede enak dohodek za vse, ki se vključi tudi v obstoječe pokojnine, izvedba ni več utopična.

**UTD bi sprožil neobvladljive migracije**, če bi se uvedel le v nekaterih državah, saj bi »tudi z omejitvijo UTD na ljudi s stalnim bivališčem povečali nagnjenost držav sprejemnic, da dajejo prednost začasnim delavcem pred novimi stalnimi prebivalci (Mohar, 2010, str. 17,18).

## **4. UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK IN DRŽAVE**

### **4.1 Univerzalni temeljni dohodek kot eksperiment – Finska**

Novembra 2015 smo lahko brali, da je finska vlada začela pilotni projekt izplačevanja univerzalnega temeljnega dohodka. Izbrani državljani bodo tako prejeli 550 evrov dohodka, ne glede na to, ali so zaposleni ali ne. Kot pojasnjuje vodja finskega projekta, bo temeljni dohodek relativno visok, saj bo zamenjal nekatera druga socialna nadomestila. Pilotni projekt bo na Finskem trajal do novembra prihodnje leto, potem pa naj bi temeljni dohodek s 550 evrov zvišali na 800 evrov in ga začeli izplačevati vsem državljanom. Finska vlada ocenjuje, da bo z uvedbo UTD poenostavila sistem socialnih pomoči, brezposelne pa vzpodbudila, da sprejmejo honorarno in začasno delo. Na Finskem je bilo 2015 brezposelnih okoli 280 tisoč ljudi, kar je okoli deset odstotkov delovne populacije. Nezaposleni slabše plačana kratkotrajna dela neradi sprejemajo, saj se jim v tem primeru zmanjša socialna pomoč (Hadner Hvala, 2015). »Finska

želi z uvedbo UTD nadomestiti socialni transfer, ker je še vedno v krizi in bi UTD pomenil poenostavitev sistema socialne države. UTD naj ne bi pomenil brezdelja, ampak osebno rast, čas preživljanja z družino, dodatno izobraževanje ipd.« (Horvat, 2015).

Leta 2016 je konec leta finski parlament potrdil zakon, s katerim bodo poskusno uvedli univerzalni temeljni dohodek. Zakon bo začel veljati že s 1. januarjem 2017. 2000 naključno izbranih posameznikov, ki trenutno prejemajo nadomestila za brezposelnost, pa bo dve leti prejemale 560 evrov mesečnega dohodka (24ur.com, 2016).

Finska se je torej odločila in 1. 1. 2017 začela z UTD eksperimentom. Eksperiment je namenjen ugotavljanju, ali si bodo posamezniki kljub prejemanju UTD iskali dodatno delo. A dr. Koroščeva je zelo kritična do tega poskusa. Pravi (Korošec, Kaj bo z univerzalnim temeljnim dohodkom, 2017): »Finska država je teh 2000 ljudi naključno izbrala v skupini najbolj ranljivih in jih v sodelovanje prisilila. Za to jim bo plačala znesek, ki ne dosega niti polovice meje revščine. In sedaj bo ves svet gledal, kako se ti novodobni gladiatorji v teh pogojih znajdejo na trgu dela. Nesprejemljivo je, da človeku, ki živi na eksistenčnem minimumu, na meji revščine, ki nima možnosti reči ne, ukažeš, da sodeluje pri eksperimentiranju z lastnim življenjem. V Angliji že tri leta štejejo ljudi, ki jih je uvedba "univerzalnega transferja" (leta 2013 je nadomestil šest prejšnjih transferjev) pognala v samomor. To je igranje z življenji in bi moralo biti prepovedano in kaznovano. V luči univerzalnih človekovih pravic in človekovega dostojanstva je zato finski UTD-eksperiment nesprejemljiv. Tako kot je nesprejemljivo, da ljudje živijo v revščini, kljub temu da imamo dovolj sredstev za njeno izkoreninjenje.«

## **5. UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK V SLOVENIJI**

Po podatkih Eurostata, 2012, je dohodkovna neenakost v Sloveniji zelo nizka. Relativno nizko je tudi število premožnih gospodinjstev, zato bi bila uvedba temeljnega dohodka v Sloveniji upravičena. UTD bi pomenil spodbujanje natalitete, ker sedanja socialna ureditev tega ne

podpira. Narasla bi tudi potrošnja, ker bi odpravila večno težnjo po prihrankih. Odpravil bi tudi strah pred obremenjevanju potomcev in odpovedjo socialnih pomoči (Ritovšek, 2012, str. 53).

Kritiki »menijo, da gre pri UTD za manj radikalno različico komunistične prispevanja po sposobnostih in pridobivanja po potrebah ter hkrati za bolj radikalno različico tega, kar trenutno imamo – socialno tržno gospodarstvo (Fajfar, 2013, str. 34). Goran Novković, izvršni direktor GSZ (Novković, 2017) vidi negativne vplive uvedbe UTD v Sloveniji v dvigu izdatkov za UTD, saj bi bil lahko financiran zgolj z uvedbo novih davkov. To pa bi povečalo sivo ekonomijo in povzročilo slabšo motivacijo razvojnih kadrov, ki so ključni za uspeh na trgu. Odliv mladih razvojnih kadrov v tujino bi bil še večji, manjši razvojni potencial podjetij pa pomeni tudi manj delovnih mest in nižje plače. Negativne učinke bi lahko delno odpravili z zelo prožnim trgom dela in s sočasno ukinitvijo vseh socialnih transferjev. Tu pa se pojavi ključno vprašanje: je to v Sloveniji mogoče? Težko si predstavljamo, da bi lahko dosegli tri ključne cilje, ki bi jih UTD moral zasledovati: univerzalno minimalno socialno varnost, nujno motivacijo zaposlenih in razvojnih kadrov za hitrejši razvoj gospodarstva, vzdržne javne finance. Brez uravnoteženja teh treh elementov sistem ne more delovati. Zato so države tako previdne pri eksperimentiranju. Toda kdo bi pripravil takšen sistem, da ne bi nič več stal davkoplačevalcev in hkrati nihče od prejemnikov socialnih transferjev ne bi izgubil ničesar?

## **5.1 Model 1**

Boltin (2005) je pripravil svoj predlog in izračun na podlagi uvedbe temeljnega dohodka v kombinaciji z enotno davčno stopnjo. Njegov predlog predvideva različno višino UTD za določene skupine prebivalcev. Tako bi bili otroci deležni UTD v znesku 135 evrov, odrasli pa 270 evrov na mesec. V kolikor bi želeli določenega prilagajanja v mesečnih zneskih, bi lahko le-tega zagotovili s prilagojeno dohodninsko lestvico ali z dvigom obeh stopenj DDV za eno odstotno točko. Po njegovih ocenah bi z ukinitvijo vseh dohodninskih olajšav in transferjev ter uvedbo enotne 41 % linearne dohodnine povečali prihodke v proračun za približno štiri

milijarde evrov. To pa bi omogočilo še večjo fleksibilnost pri določanju višine UTD (Fajfar, 2013, str. 36).

## 5.2 Model 2

Koroščeva (Predlog UTD v Sloveniji - zakaj in kako, 2010, str. 19-42) na drugi strani zagovarja UTD v višini 300 evrov. Po njenem predlogu bi UTD prejeli vsi državljani in stalni prebivalci Slovenije, ki živijo v Sloveniji nepretrgano 10 let, od tega neprekinjeno zadnjih 5 let. Prejemali bi ga tudi tisti, ki nimajo državljanstva, temveč v tem okolju samo živijo in ustvarjajo. Ker je sedanji sistem zelo administrativno zapleten, netransparenten in primeren za izkoriščanje, bi bilo z vidika zahtevnosti in stroškovne učinkovitosti bolje, če bi uvedli UTD. UTD bi namreč prekinil zdajšnji sistem socialnih transferjev, saj bi veljal enotni znesek za vse, tudi za otroke. Namesto otroških dodatkov bi vsak otrok prejel UTD v enaki višini kot odrasla oseba. Obstaja tudi možnost uvedbe t. i. izobraževalnega varčevanja v višini ene šestine UTD, ki bi ga lahko koristil, če bi bil vključen v formalno izobraževanje.

Dilema, ki se pri uvedbi UTD pojavlja, je pravzaprav njegova višina. Vprašanje je, kaj se namerava z uvedbo UTD doseči: ali se želi ljudem zagotoviti eksistenčno varnost, zmanjšati revščino, spodbuditi vlaganje v izobraževanje, spodbuditi podjetniško iniciativnost, zmanjšati dohodkovno neenakost ali ustvariti družbo blaginje. Če želimo zmanjšati revščino, moramo višino UTD vezati na prag revščine, v kolikor pa želimo zagotoviti eksistenčno varnost, pa je potreben UTD v višini eksistenčnih stroškov.

Znesek 300 evrov (za leto 2010 ali 280 evrov za leto 2008 ob upoštevanju inflaciji), ki ga predlaga Koroščeva, izhaja iz podatkov o ravni dohodkov iz leta 2010 (Tabela 2). Ta znesek predstavlja sredino med polovico minimalne plače, ki znaša 281,04 evra in tretjino povprečne plače, ki znaša 319 evrov. Pri tem izhaja iz načel, da mora biti UTD materialni temelj, na katerem je mogoče graditi življenje v smislu zagotavljanja eksistenčne varnosti ter ne sme poslabšati finančnega položaja najbolj ogroženih. (Fajfar, 2013, str. 37)

Tabela 2: Primerjava ravni dohodkov v letu 2010

Prispevek skupnosti:	Denarna socialna pomoč = 229,52 evra		
Plače:		Minimalna plača = 562,07 evra	Povprečna plača = 957 evra
Pokojnine:	Minimalna pokojnina za 15 let Zavarovalne dobe = 190,61 evra	Povprečna starostna Pokojnina = 623,46 evra	Najvišja izplačana pokojnina = 2.145.08 evra

Vir: (Korošič, 2010, str. 25)

Če izhajamo iz izračunov dr. Korošičeve, lahko ugotovimo, da naj bi letos neto minimalna plača znašala 613 € (sredina je  $613/2 = 306,5$  €), kar je predlagala ministrica za delo Kopač Mrak (24ur.com, 2017), neto povprečna plača pa je oktobra 2016 znašala 1.020,4 € (tretjina je 340 €) (Statistični urad RS, 2016). Na osnovi tega izračuna bi lahko v letu 2017 razpravljali o UTD v višini 320 € na osebo na mesec.

## 4 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

### 4.1 Vprašalnik in potek raziskave

S pomočjo spletne ankete 1KA smo raziskali mnenje ljudi o učinku univerzalnega temeljnega dohodka. Anketa je potekala od 23. do 30. januarja 2017. Namenjena je bila predvsem odraslim osebam, saj imajo le-te večjo vlogo v vodenju gospodinjstev. Na nagovor spletne ankete je skupaj kliknilo 1.625 ljudi, od tega pa je le 495 posameznikov (30 %) odprlo vprašalnik ankete. Reševanja ankete (priloga 2) se je lotilo 311 posameznikov (19 %), ki so anketo tudi v celoti izpolnili. Iz tega sklepamo, da je bila anketa primerno dolga in da je do nižjega odziva privedlo prav nepoznavanje ideje univerzalnega temeljnega dohodka. Anketa se je širila preko spletnih omrežij, največ pa jih je do nje dostopalo preko Facebooka, in sicer 1.374 posameznikov (85 %). Prednost spletne ankete vidimo v lažji obdelavi podatkov, možnosti dostopa do velikega števila ljudi po vsej Sloveniji, kar zmanjša pomanjkljivost spletnega anketiranja, da je odstotek ljudi, ki anketo dejansko izpolnijo, nizek.

Vprašalnik (priloga 1) je vseboval 5 splošnih vprašanj, 17 trditvev, razdeljenih na dva dela, ki so se nanašale na učinek univerzalnega temeljnega dohodka na posameznika in družbo. Anketiranim smo postavili različne trditve, ki se v teoriji pojavljajo v obliki argumentov za uvedbo univerzalnega temeljnega dohodka oziroma proti njemu. Ker nismo nikjer zasledili raziskave, ki bi preverjala te argumente med ljudmi, smo si zadali izziv in na osnovi Likertove lestvice preverjali teoretične trditve v praksi. Prav tako smo s pomočjo statističnega programa SPSS izdelali povezave med vsemi trditvami in trenutnim statusom anketiranih (crosstab) ter iskali večje razlike med odgovori na osnovi aritmetičnih sredin (tabele v prilogi 3).

Rezultate bomo opisali in jih zaradi preglednosti prikazali tudi z grafi in tabelami.



## 4.2 Analiza in interpretacija rezultatov

Anketo je rešilo 311 ljudi, od tega 84 moških (27 %) in 227 žensk (73 %).

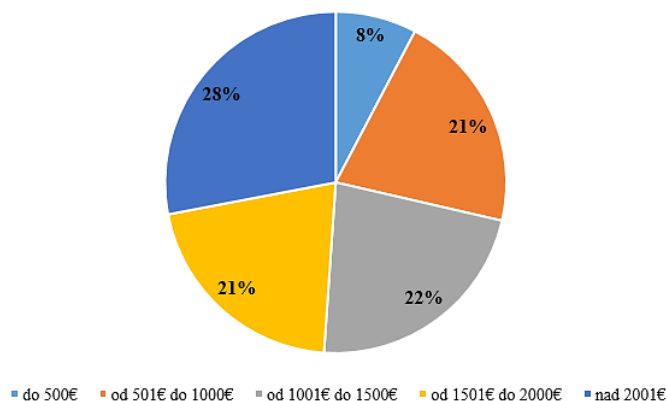
Tabela 3: Spol anketiranih

Spol	Frekvenca	Odstotek (%)
ženski	227	73,0
moški	84	27,0
Skupaj	311	100,0

Dokaj enakomerno so anketiranci porazdeljeni glede dohodka na gospodinjstvo, le gospodinjstev z mesečnim dohodkom, nižjim od 500 evrov, je bilo manj.

Graf 1: Dohodek gospodinjstva anketiranih

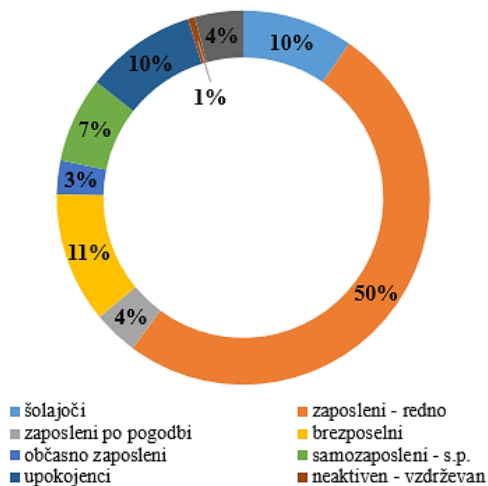
Ocenite dohodek vašega gospodinjstva na mesec. (n = 311)



Glede trenutnega statusa so med anketiranimi prevladovali redno zaposleni, ki jih je bilo kar 50,5 %. Občasno zaposlenih in samozaposlenih je bilo okoli 11 %, toliko je bilo tudi brezposelnih oseb. V analizo je bilo zajeto tudi 9,6 % šolajočih in upokojenih oseb. Ostali delež pa zajemajo zaposleni po pogodbi, neaktivni – vzdrževani in drugi (navajali so še: zaposlena v tujini, samozaposlena v kulturi, pravljičar, študent, javni delavec, 7 let brezposelna, invalidsko upokojena, porodniška, delovni upokojenec, prostovoljka, upokojenec in nosilec dejavnosti s.p.).

Graf 2: Status anketiranih

Kakšen je vaš trenutni status? (n = 311)



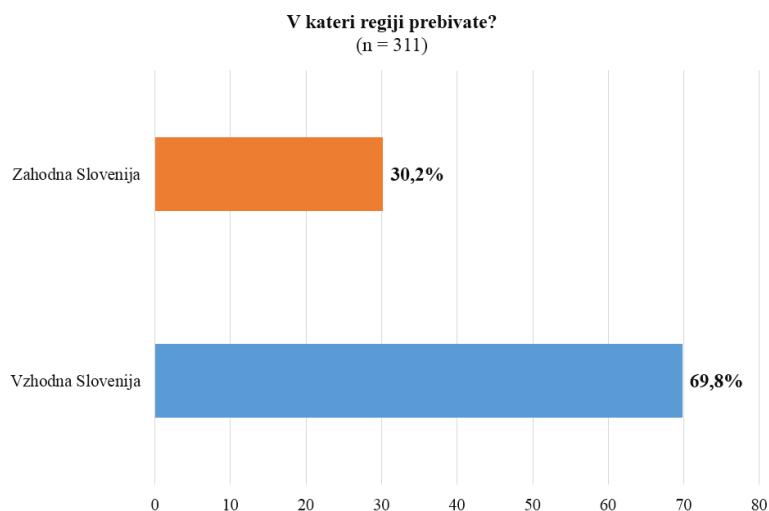
Glede na najvišjo doseženo formalno izobrazbo je največ anketiranih končalo srednjo šolo (36,3 %), višji in visokošolski program je zaključilo okrog 20 % anketiranih, univerzitetni program dobrih 26 % in skoraj 12 % anketiranih ima znanstveni magisterij oziroma doktorat.

Tabela 4: Izobrazba anketiranih

Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?	Frekvenca	Odstotek
manj kot srednja šola	15	4,8
srednja šola	113	36,3
višješolski program	28	9,0
visokošolski program	36	11,6
univerzitetni program	82	26,4
magisterij in doktorat znanosti	37	11,9
<b>Skupaj</b>	311	100,0

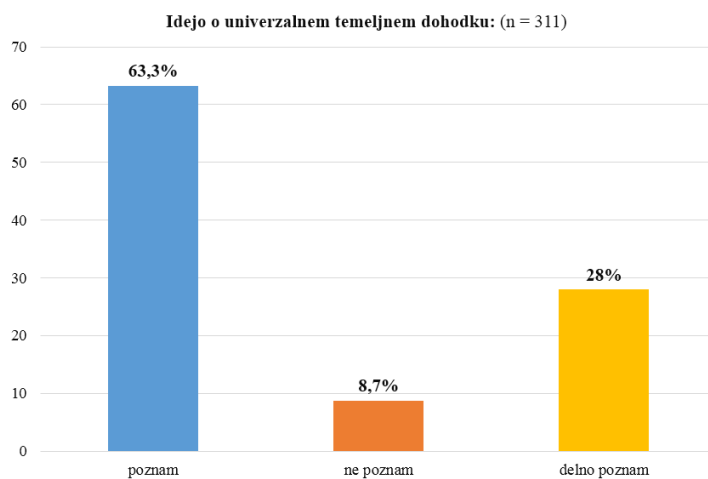
Zajeli smo področje celotne Slovenije, tako vzhodni del, iz katerega je bilo 217 anketirancev (70 %), in iz zahodne Slovenije 94 anketirancev (30 %).

Graf 3: Regija anketiranih



197 posameznikov (63 %) je UTD poznalo že pred reševanjem ankete, 87 posameznikov (28 %) jih je o tej ideji že slišalo, 27 (8,7 %) pa te ideje pred reševanjem sploh ni poznalo. Menimo, da je odstotek nepoznavanja tako majhen, ker se posamezniki, ki s temo niso bili seznanjeni, reševanja niti niso lotili.

Graf 4: Poznavanje ideje o univerzalnem temeljnem dohodku



V nadaljevanju bomo predstavili trditve, ki so jih anketirani ocenjevali z ocenami od 1 – sploh se ne strinjam do 5 – popolnoma se strinjam s trditvijo.

Tabela 5: Ocena trditve o vplivu UTD na družbo

Podvprašanja	Z oceno od 1 do 5 ocenite spodnje trditve o univerzalnem temeljnem dohodku, če bi ga sprejeli v Sloveniji.						Povprečje
	1- sploh se ne strinjam	2 -pretežno se ne strinjam	3- neodločen	4- precej se strinjam	5- popolnoma se strinjam	Skupaj	
UTD bi pravičneje prerazporedil sredstva med državljane.	17 (5%)	24 (8%)	49 (16%)	108 (35%)	113 (36%)	311 (100%)	3.9
UTD bi se aktivneje soočil z revščino in njeno problematiko.	15 (5%)	18 (6%)	44 (14%)	119 (38%)	115 (37%)	311 (100%)	3.9
UTD bi spodbudil podjetništvo.	26 (8%)	34 (11%)	96 (31%)	90 (29%)	65 (21%)	311 (100%)	3.4
UTD ni pravičen, ker ga dobijo tudi tisti, ki ne delajo.	140 (45%)	76 (25%)	51 (16%)	31 (10%)	13 (4%)	311 (100%)	2.0
UTD bi sprožil neobvladljive migracije.	108 (35%)	74 (24%)	80 (26%)	34 (11%)	15 (5%)	311 (100%)	2.3
Zaradi UTD bi morala država močno povišati davke.	130 (42%)	63 (20%)	63 (20%)	37 (12%)	18 (6%)	311 (100%)	2.2
Zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati.	138 (44%)	84 (27%)	37 (12%)	36 (12%)	16 (5%)	311 (100%)	2.1
UTD bi znižal stroške birokracije.	32 (11%)	27 (9%)	105 (34%)	66 (21%)	81 (25%)	311 (100%)	3.4

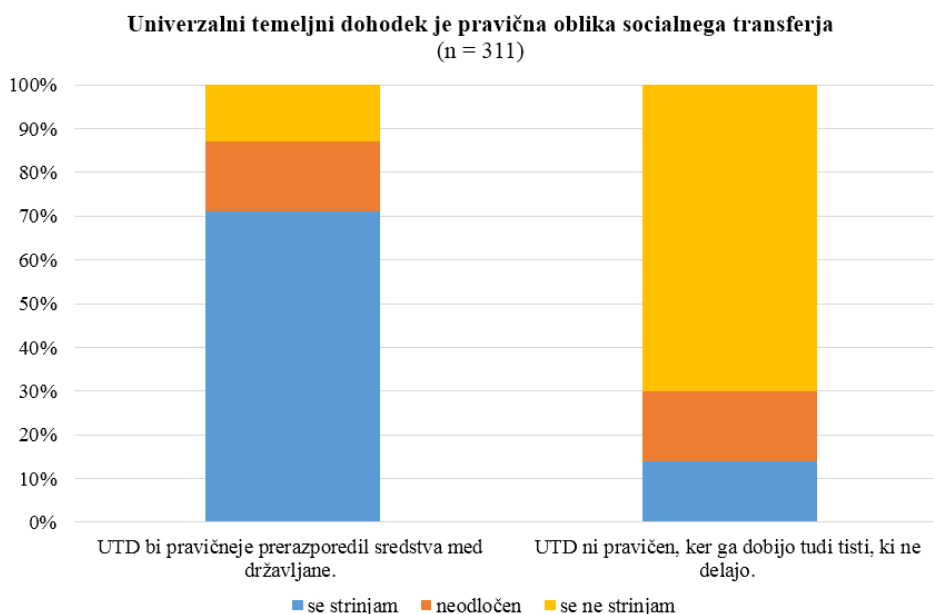
Tabela 6: Ocena trditve o vplivu UTD na posameznika

Podvprašanja	Z oceno od 1 do 5 ocenite kaj bi vam predstavljal univerzalni temeljni dohodek v višini 300€, če bi ga sprejeli v Sloveniji in bi ga mesečno redno prejeli, ne glede na to ali ste zaposleni ali ne.						Povprečje
	1- sploh se ne strinjam	2 -pretežno se ne strinjam	3- neodločen	4- precej se strinjam	5- popolnoma se strinjam	Skupaj	
UTD bi mi omogočal večjo osebno svobodo.	14 (5%)	16 (5%)	35 (11%)	120 (38%)	126 (41%)	311 (100%)	4.1
UTD bi mi (in moji družini) omogočal večjo eksistenčno varnost.	7 (2%)	22 (7%)	31 (10%)	119 (38%)	132 (43%)	311 (100%)	4.1
Raje bi iskal zaposlitev, če mi UTD ostane v vsakem primeru.	8 (3%)	16 (5%)	36 (12%)	97 (31%)	154 (49%)	311 (100%)	4.2
Sploh ne bi več delal.	262 (84%)	32 (10%)	7 (3%)	6 (2%)	4 (1%)	311 (100%)	1.3
Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejmem .	35 (12%)	34 (11%)	103 (33%)	85 (27%)	54 (17%)	311 (100%)	3.3
Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo.	9 (3%)	23 (7%)	43 (14%)	126 (41%)	110 (35%)	311 (100%)	4.0
UTD je tudi kot plačilo za domača dela, gospodinjstvo, skrb za otroke, starejše.	20 (6%)	15 (5%)	59 (19%)	98 (32%)	119 (38%)	311 (100%)	3.9
Če bi mesečno prejel/a UTD, bi se veliko manj obremenjeval/a s preživetjem.	11 (3%)	21 (7%)	30 (10%)	109 (35%)	140 (45%)	311 (100%)	4.1
Kljub UTD, bi skušal svoj dohodek še povečati z rednim delom.	6 (3%)	4 (1%)	5 (2%)	61 (19%)	235 (75%)	311 (100%)	4.6

S trditvijo »**UTD bi pravičneje prerazporedil sredstva med državljane**« se je strinjalo ali precej strinjalo kar 221 posameznikov (71 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 41 (13 %) anketirancev. S tem dejstvom se bolj strinjajo neaktivni – vzdrževani (aritmetična sredina 4,5), manj pa brezposelni (aritmetična sredina 3,69). Med ostalimi anketiranimi glede statusa ni pomembnih razlik. Eden izmed argumentov proti UTD je, da le-ta ni pravičen. Večina anketiranih tega ne dojema tako.

S trditvijo »**UTD ni pravičen, ker ga dobijo tudi tisti, ki ne delajo**« se je strinjalo ali precej strinjalo le 44 posameznikov (14 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 216 (70 %) anketirancev. Vzdrževani se s to trditvijo v celoti ne strinjajo. Raziskava ne potrjuje strahov nasprotnikov UTD. Očitno se ljudje zavedajo, da sedanje transferje dobivajo zlasti tisti brez dela, univerzalni temeljni dohodek pa bi pripadal vsem.

Graf 5: Univerzalni temeljni dohodek je pravična oblika socialnega transferja



S trditvijo »**Če bi mesečno prejel/a UTD, bi se veliko manj obremenjeval/a s preživetjem**« se je strinjalo ali precej strinjalo 249 posameznikov (80 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 32 (10 %) anketirancev. V spletni anketi so se brezposelni in občasno zaposleni močno

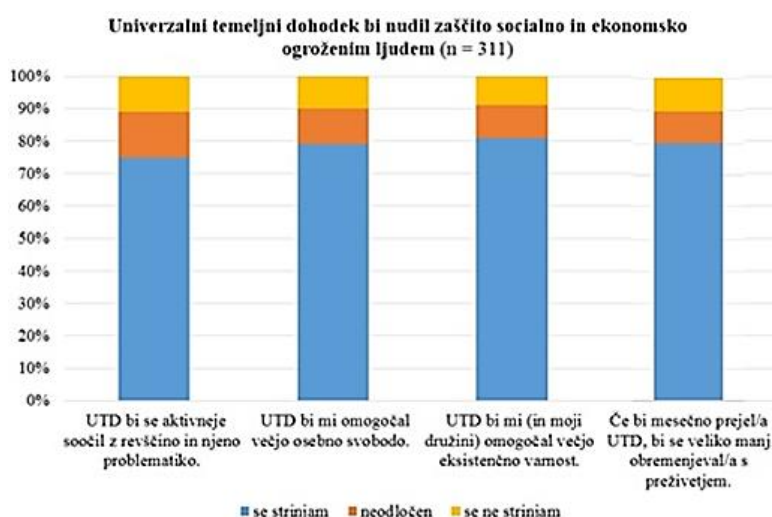
strinjali s to trditvijo. Na osnovi tega sklepamo, da bi že sedaj ogroženima skupinama univerzalni temeljni dohodek res veliko pomenil.

S trditvijo »**UTD bi se aktivneje soočil z revščino in njeno problematiko**« se je strinjalo ali precej strinjalo 234 posameznikov (75 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 33 (11 %) anketirancev. Med anketiranimi glede statusa ni pomembnih razlik, saj so aritmetične sredine med 3,5 in 4,17 (Tabela v prilogi 3). Teorija zagovarja reševanje problema revščine in kar tri četrtine anketiranih se s tem strinja. Sklepamo, da bi se težave države blaginje z uvedbo UTD zmanjšale.

S trditvijo »**UTD bi mi omogočal večjo osebno svobodo**« se je strinjalo ali precej strinjalo 246 posameznikov (79 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 30 (10 %) anketirancev.

S trditvijo »**UTD bi mi (in moji družini) omogočal večjo eksistenčno varnost**« se je strinjalo ali precej strinjalo 251 posameznikov (81 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 29 (9 %) anketirancev. Ponovno so se s trditvijo najbolj strinjali brezposelni in občasno zaposleni (tabela v prilogi 3), z aritmetično sredino kar 4,26 in 4,56.

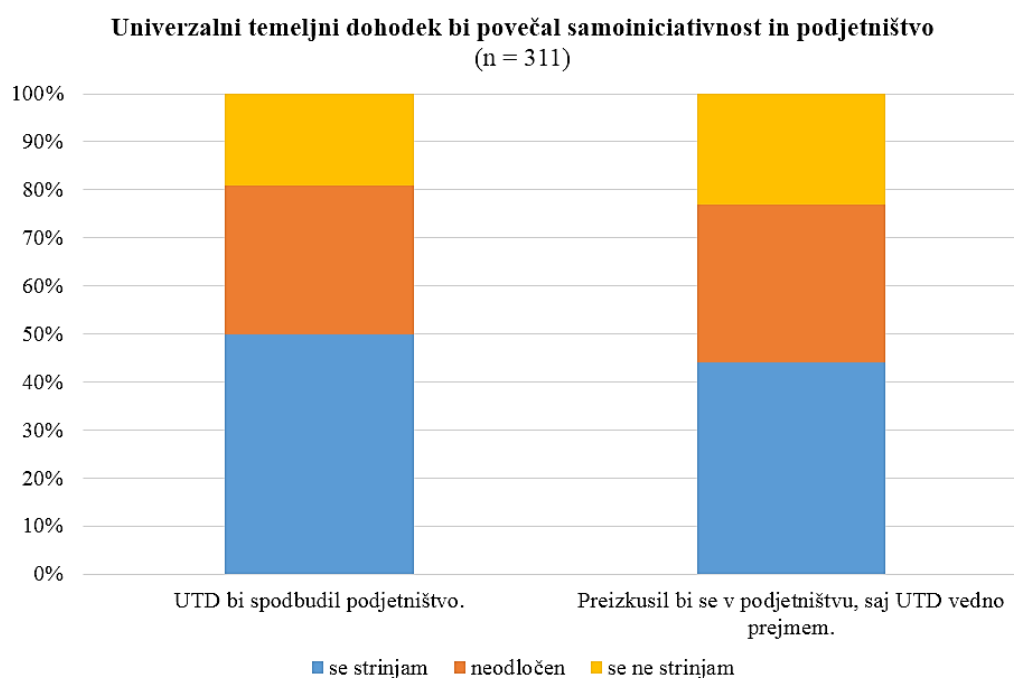
Graf 6: UTD bi nudil zaščito socialno in ekonomsko ogroženim ljudem



S trditvijo »**UTD bi spodbudil podjetništvo**« se je strinjalo ali precej strinjalo 155 posameznikov (50 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 60 (19 %) anketirancev. Podjetniška dejavnost je zagotovo odvisna od spleta osebnih in družbenih dejavnikov, a zagotavljanje eksistenčne varnosti bi vsaj po mnenju polovice spodbudilo samostojne poklicne ambicije.

S trditvijo »**Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejmem.**« se je strinjalo ali precej strinjalo 139 posameznikov (44 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 69 (23 %) anketirancev. Pri analizi te trditve z vidika statusa anketiranih se strinjanje s trditvijo poveča (povprečje od 3,6–4) pri ljudeh, ki so že sedaj bolj podjetniško naravnani – pri samozaposlenih, pri pogodbenih delavcih, občasno zaposlenih in brezposelnih osebah. Menimo, da je podjetništvo kljub mesečnemu temeljnemu dohodku še vedno odločitev ljudi, ki imajo v sebi večjo samoiniciativnost.

Graf 7: Univerzalni temeljni dohodek in podjetništvo



S trditvijo »**Zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati**« se je strinjalo ali precej strinjalo 52 posameznikov (17 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 222 (71 %) anketirancev. Spodbujanje lenobe je eden glavnih protiargumentov univerzalnemu temeljnemu dohodku, a ga naša raziskava ni potrdila. Delovno aktivni se v večji meri ne strinjajo s trditvijo, medtem ko se 28 % brezposelnih precej ali v celoti strinja s trditvijo o večanju brezdelja. Kdor ne želi delati, tega očitno ne želi. Na srečo je takih zelo nizek odstotek, zgolj 5 % anketiranih je popolnoma prepričanih, da ljudje ob uvedbi UTD ne bi več hoteli delati.

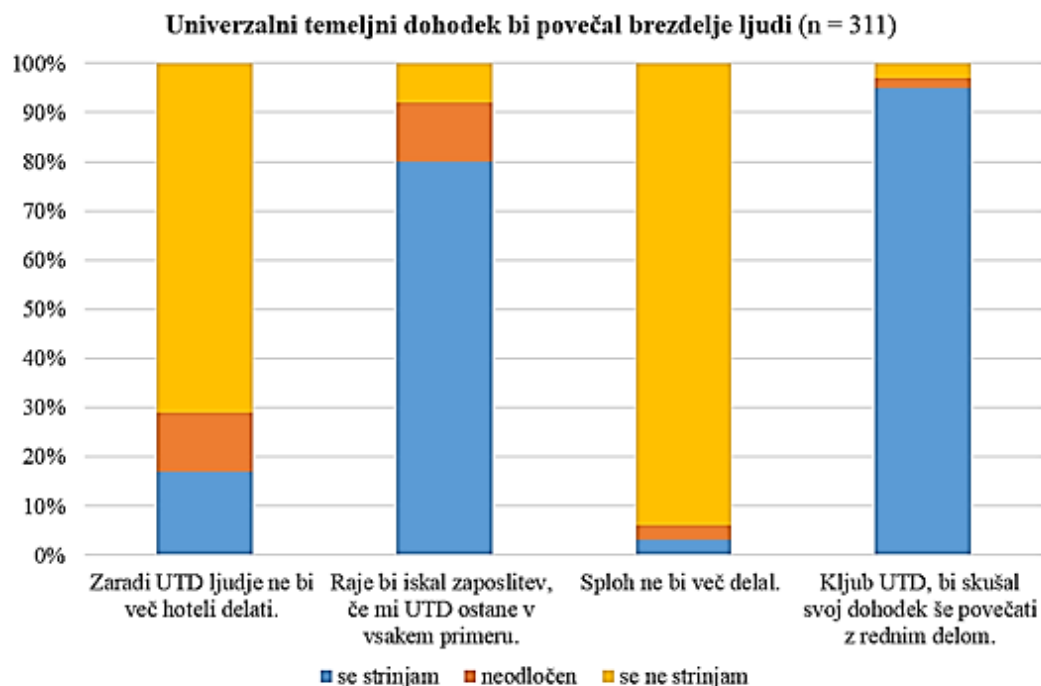
S trditvijo »**Raje bi iskal zaposlitev, če mi UTD ostane v vsakem primeru**« se je strinjalo ali precej strinjalo 251 posameznikov (81 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 29 (9 %) anketirancev. Skoraj 75 % brezposelnih se je popolnoma oziroma precej strinjalo s to trditvijo, kar pomeni, da bi lahko UTD zmanjšal izogibanje delu, kar zagovarja teorija. Sedanji brezposelni velikokrat ne želijo stopiti v delovno razmerje, saj se jim zaradi izgube vseh socialnih bonitet to ne splača.

S trditvijo »**Sploh ne bi več delal**« se je strinjalo ali precej strinjalo 10 posameznikov (3 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 294 (94 %) anketirancev. Pokazalo se je močno nestrinjanje, saj so vse aritmetične sredine pod 2,0. Rezultati te trditve še dodatno zavračajo argument o brezdelju ljudi, ki bi prejeli UTD.

S trditvijo »**Kljub UTD bi skušal svoj dohodek še povečati z rednim delom**« se je strinjalo ali precej strinjalo 296 posameznikov (94 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 10 (3 %) anketirancev. Pri tej trditvi se je pokazalo močno strinjanje, saj so vse aritmetične sredine po trenutnih statusih anketiranih na 4,0.

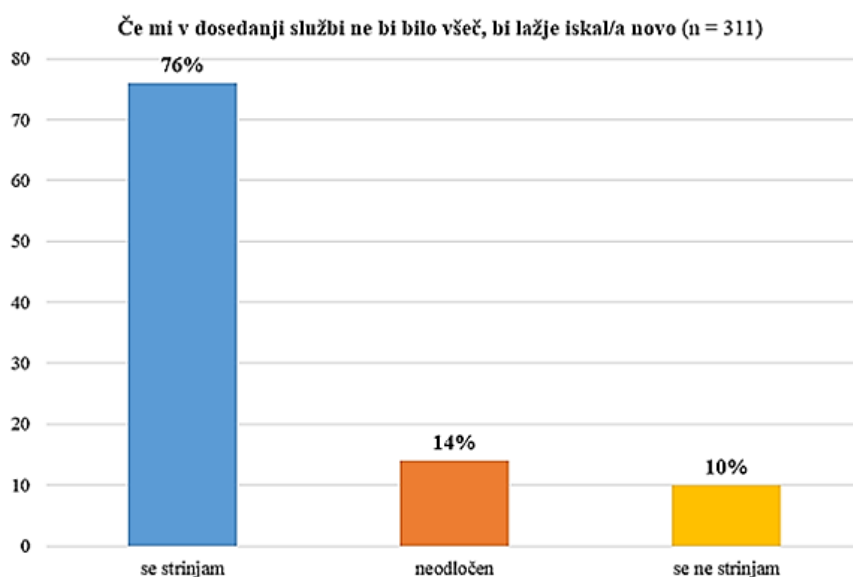


Graf 8: Vpliv UTD na delavnost ljudi



S trditvijo »Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo« se je strinjalo ali precej strinjalo 236 posameznikov (76 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 32 (10 %) anketirancev. Skoraj 85 % redno zaposlenih se je popolnoma oziroma precej strinjalo s to trditvijo, kar pomeni, da bi s prejemom UTD postali bolj fleksibilni na področju menjavanja službe, s tem bi našli zase primernejšo službo ter tako postali bolj produktivni, saj bi imeli večjo zagnanost do dela. UTD bi torej spodbudil fleksibilnost trga dela, kar zagovarja teorija, a bi za njeno udejanjanje bila potrebna reforma trga dela, verjetno pa bi se zmanjšala tudi močna vloga sindikatov.

Graf 9: UTD in trg dela

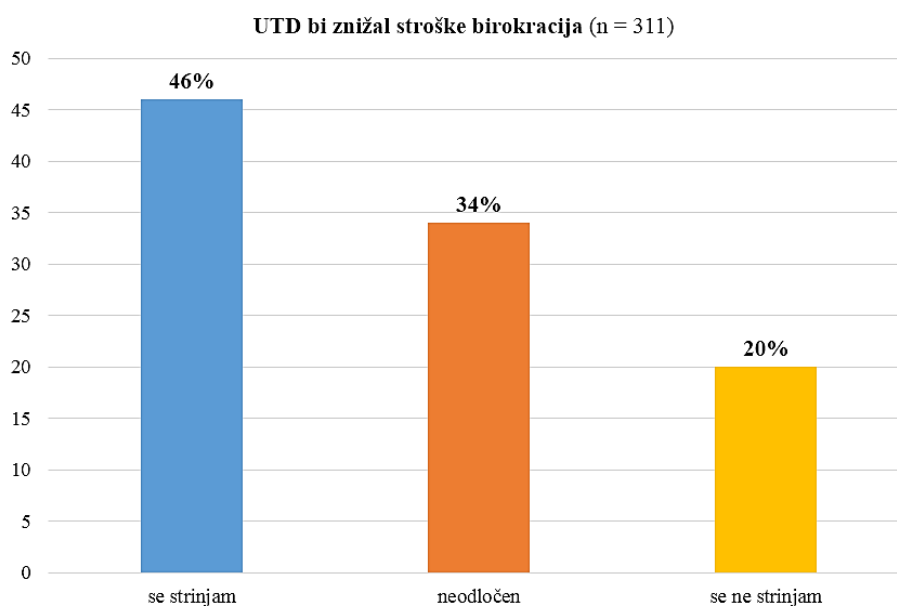


S trditvijo »**UTD bi sprožil neobvladljive migracije**« se je strinjalo ali precej strinjalo 49 posameznikov (16 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 182 (59 %) anketirancev. Ne glede na mnenje anketiranih bi vlada ob morebitni uvedbi UTD morala razmišljati o kriterijih dodeljevanja tega dohodka priseljenim v državo. Nekaj smernic je nakazala že dr. Koroščeva (Model 2).

S trditvijo »**Zaradi UTD bi morala država močno povišati davke**« se je strinjalo ali precej strinjalo 56 posameznikov (18 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 139 (62 %) anketirancev. Teorija glede finančne izvedljivosti UTD zastopa obe stališči – za in proti, ker pa je fiskalna politika kompleksna, z našim znanjem ne moremo ocenjevati realnosti izvedbe tega transferja. A kljub temu smo naredili enostaven račun. Na Statističnem uradu RS lahko zasledimo, da je Slovenija za socialno zaščito v letu 2014 namenila 8.991 milijona EUR, kar vključuje tudi pokojnine (Statistični urad RS, 2016). Če pa bi vsak v Sloveniji (približno 2 milijona ljudi) prejel mesečno 300 €, večino ostalih transferjev pa bi ukinili, bi to državo stalo 7.200 milijonov EUR. Ta znesek bi se seveda povečal za razliko v znesku višjih pokojnin od 300 €, a številke niso tako nedosegljive.

S trditvijo »**UTD bi znižal stroške birokracije**« se je strinjalo ali precej strinjalo 147 posameznikov (47 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 59 (20 %) anketirancev. Največ jih je bilo neopredeljenih, in sicer 105 (34 %). Menimo, da bi vsaj Centri za socialno delo lahko lažje opravljali svoje poslanstvo, namesto da se ukvarjajo s preračunavanjem upravičenosti posameznikov do socialnih transferjev, do katerih, se zdi, pridejo iznajdljivejši.

Graf 10: UTD in birokracija



S trditvijo »**UTD je tudi kot plačilo za domača dela, gospodinjstvo, skrb za otroke, starejše**« se je strinjalo ali precej strinjalo 217 posameznikov (70 %), s trditvijo pa se v večji meri ni strinjalo 35 (11 %) anketirancev. Razumevanje, kaj je delo, se je spreminjalo skozi zgodovino. V 20. stoletju je z industrializacijo delo pojmovano kot zaposlitev oziroma opravljanje poklica (Kanjuro Mrčela, 2002, str. 33). Danes se že spreminja koncept dela v odvisnosti od vsebine in načina opravljanja dela, zato verjetno tudi anketiranci doživljajo koncept dela širše.

### **4.3 Potrditev hipotez**

Z raziskovalno nalogo smo potrdili naslednje hipoteze:

#### **H1 – univerzalni temeljni dohodek je pravična oblika socialnega transferja**

Hipoteza je potrjena, saj se anketiranci močno strinjajo (aritmetična sredina 3,9), da bi UTD pravičneje prerazporedil sredstva med državljane. Obenem pa se jih manj strinja s trditvijo »UTD ni pravičen, ker ga dobijo tudi tisti, ki ne delajo« (aritmetična sredina 2).

#### **H2 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal samoiniciativnost in podjetništvo**

Te hipoteze ne moreva v celoti potrditi, saj je aritmetična sredina pri trditvi »Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejmem« 3,3, in pri trditvi »UTD bi spodbudil podjetništvo« 3,4.

#### **H3 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal brezdelje ljudi**

Hipoteza ni potrjena, saj se s trditvijo, da zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati, večina anketiranih ne strinja (aritmetična sredina 2,1), močno se strinjajo s trditvijo, da bi raje iskali zaposlitev, če jim UTD ostane v vsakem primeru (aritmetična sredina 4,2), ter s trditvijo, da bi kljub UTD skušali svoj dohodek še povečati z rednim delom (aritmetična sredina 4,6). Sploh pa se niso strinjali s trditvijo, da ne bi več delali ob prejemanju univerzalnega temeljnega dohodka (aritmetična sredina 1,3).

#### **H4 - univerzalni temeljni dohodek bi povečal fleksibilnost na trgu dela**

Hipoteza je potrjena, saj se večina anketirancev s trditvijo »Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo«, strinja (aritmetična sredina 4,0).

#### **H5 – univerzalni temeljni dohodek bi nudil zaščito socialno in ekonomsko ogroženim ljudem**

Hipoteza je potrjena, saj se anketiranci močno strinjajo (aritmetična sredina 3,9), da bi se aktivneje soočili z revščino in njeno problematiko. Močno se strinjajo s trditvijo, da bi jim UTD omogočal večjo osebno svobodo (aritmetična sredina 4.1), in tudi s tem, da bi njim in njihovim

družinam UTD omogočal večjo eksistenčno varnost (aritmetična sredina 4.1). Strinjajo se tudi s trditvijo »Če bi mesečno prejel/a UTD, bi se veliko manj obremenjeval/a s preživetjem.«

## **5 VPLIV UNIVERZALNEGA TEMELJNEGA DOHODKA NA DRUŽBENO ODGOVORNOST POSAMEZNIKA**

Nahajamo se v obdobju, ko je zaradi razmer na globalnem ekonomsko-političnem trgu potrebno preizkušati nove modele ne samo socialne države, temveč celotnega koncepta dela v postmoderni družbi. Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je takšna ideja, ki ponuja vprašanja, odgovore, predloge in rešitve, ki niso pogojeni z delovnimi zahtevami posameznika in v samo bistvo razumevanja države postavljajo posameznika, enakost in svobodo (Pikl, 2012). Preverimo koncept univerzalnega temeljnega dohodka z vidika načel družbene odgovornosti:

1. Odgovornost za vpliv – država ima v tem primeru odgovornost za vpliv na posameznika in družbo kot celoto z novim načinom pojmovanja transferencev plačil.
2. Transparentnost podatkov – sedanji sistem socialnih transferjev je nepregleden in ga je možno izkoriščati, univerzalni temeljni dohodek bi bil enak za vse.
3. Etično obnašanje – Koncept UTD je pošten, pravičen in celovit.
4. Spoštovanje interesnih skupin – ker je temeljni dohodek enak za vse, upošteva tako zaposlene kot brezposelne ali vzdrževane člane. Zato ne pripada zgolj tistim, ki v skupno družbeno dobro preko davkov prispevajo manj, kot je v sedanji obliki socialnih transferjev.
5. Spoštovanje vladavine prava – ker gre za koncept državnega transferja, je spoštovanje pravnega reda države pogoj za njegovo uvedbo.
6. Spoštovanje človekovih pravic – UTD spoštuje človekove pravice, saj je njegova osnovna značilnost univerzalnost; pravico do UTD bi imel vsak ne glede na starost, spol, vero, barvo kože ali socialno ekonomski status, ki bi dovolj dolgo živel na ozemlju naše države (Model 2).

## 6 SKLEPNE UGOTOVITVE

Neoliberalni koncept je v 80. letih prejšnjega stoletja v ospredje postavil človeka, njegovo učinkovitost, podjetnost in zmožnost zagotavljanja osebne blaginje. Država blaginje, ki skrbi za družbo kot celoto, je začela izgubljati na pomenu, saj je postala predraga in manjšala je iniciativo posameznika. Zato je trg s prevlado finančnih trgov pridobil na pomenu. A 30 let kasneje ugotavljamo, da se je neenakost med ljudmi potisočerala, da se je kupna moč večine prebivalstva zmanjšala in da se je, bolj kot kdaj v zgodovini, povečala moč ekonomskih elit, ki je razviti svet spravila v veliko recesijo (2008–2013). To postavlja pod vprašaj temelj neoliberalizma, da če človek uspešno poskrbi zase, koristi družbi kot celoti.

Ker se v praksi nista dovolj obnesla ne keynesianski ne neoliberalni kapitalizem, bi morda lahko naredili pozitivni presek obojega. Združili bi fiskalno uresničljivo državno socialno zaščito z večjo proaktivnostjo ljudi. Ena izmed možnosti je uvedba univerzalnega temeljnega dohodka (UTD) namesto večine sedaj uvedenih socialnih transferjev. Univerzalni temeljni dohodek (UTD) je eden izmed alternativnih predlogov za razporeditev dohodka države in pomeni zagotovljen fiksni dohodek za vse državljane oziroma rezidente, ne glede na njihovo starost, premoženje in ostale socialno ekonomske značilnosti. O tej ideji že nekaj let poteka razprava, ki pa je v zadnjem letu dobila nove razsežnosti, saj so na Finskem v letošnjem letu poskusno uvedli univerzalni temeljni dohodek za določeno skupino ljudi.

Če strnemo mnenja zagovornikov uvedbe univerzalnega temeljnega dohodka, ugotovimo, da naj bi ta oblika transferja povečala pravičnost, možnost izbire, nagrajevala vse oblike dela, tudi neplačane, omogočala menjavo služb oziroma večala fleksibilnost trga dela in zanimanja za podjetniško dejavnost. Prav tako bi v večji meri zagotavljal eksistenčno varnost in posledično manjšo revščino. Država blaginje bi se ohranila, birokracija bi se zmanjšala, transferji pa pridobili na transparentnosti. Najmočnejši dvomi glede uvedbe UTD se nanašajo na odnos ljudi do dela in večanja brezposelnosti oziroma brezvoljnosti do dela, dvom v njegovo pravičnost, saj ga prejmejo vsi, tudi tisti, ki ne delajo. Nasprotniki menijo, da bi se povečale imigracije v državo z UTD in najpomembnejši je dvom se nanaša na njegovo finančno izvedljivost.

V empiričnem delu smo večino teoretičnih argumentov, ki se nanašajo na delovanje in odnos posameznika in družbe, raziskali. Opravili smo spletno anketo, v katero smo v obliki trditev vključili argumente za in proti uvedbi univerzalnega temeljnega dohodka. 311 anketirancev jih je ocenjevalo po Likertovi lestvici. Na podlagi rezultatov smo lahko zavrgli oziroma potrdili nekatere argumente. Prvi argument se nanaša na pravičnost UTD. Ugotovili smo, da večina anketirancev meni, da je univerzalni temeljni dohodek pravičen. Večina se jih tudi strinja, da bi zagotovil večno eksistenčno varnost, zmanjšal problem revščine ter izboljšal trg dela. Anketiranci so tudi mnenja, da bi se zmanjšala državna birokracija, in manj kot 20 % jih je prepričanih, da bi se zaradi vpeljave UTD povečali davki. Večina posameznikov se tudi ne strinja z dejstvom, da bi UTD povzročil neobvladljive migracije. Ugotovili pa smo tudi, da uvedba univerzalnega dohodka, ne glede na to, ali delamo ali ne delamo, po mnenju anketirancev ne bi povečala brezdelja in lenobe ljudi. Skoraj pri polovici anketiranih bi tak zanesljivi fiksni mesečni dohodek spodbudil podjetništvo.

Na osnovi proučevane literature in izvedene raziskave menimo, da je univerzalni temeljni dohodek ena izmed boljših transfernih alternativ nove družbe. Izboljšal bi trenutne pomanjkljivosti in probleme tržne družbe in države blaginje. Ob reformi trga dela in fiskalne politike bi lahko uspešneje nudil večjo eksistenčno varnost ljudem, se spopadel z revščino in dolgotrajno brezposelnostjo. Obenem pa bi povečal fleksibilnost na trgu dela ter podjetniško aktivnost.

## 7 BIBLIOGRAFIJA

- 24ur.com. (19. december 2016). *Finska poskusno uvaja univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz Novice\_Svet: <http://www.24ur.com/novice/svet/finska-s-prihodnjim-letom-poskusno-uvaja-univerzalni-temeljni-dohodek.html>
- 24ur.com. (20. januar 2017). *Minimalna plača večja za devet evrov, po novem znaša 613 evrov letno*. Pridobljeno iz Novice: <http://www.24ur.com/novice/slovenija/minimalna-neto-placa-visja-za-devet-evrov-po-novem-znasa-613-evrov.html>
- Boltin, U. (15. maj 2006). *Pogoste zmote o temeljnem dohodku*. Pridobljeno iz <http://www.urosboltin.com/UTD/Zmote.htm>
- Fajfar, L. (21. januar 2013). *Univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz dkum\_EPF Maribor: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=57354>
- Flegar, V. (4. januar 2017). *Davoški forum in univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz Kolumna: <https://dnevnik.si/1042758521>
- Hadner Hvala, S. (4. november 2015). *Vsakemu državljanu zagotovljenih 800 evrov*. Pridobljeno iz UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK: <http://www.zurnal24.si/vsakemu-drzavljanu-zagotovljenih-800-evrov-clanek-259351>
- Horvat, M. (20. maj 2010). *Dr. Valerija Korošec, sociologinja*. Pridobljeno iz Politika\_intervju: <http://www.mladina.si/50634/dr-valerija-korosec-sociologinja/>
- Horvat, M. (13. november 2015). *Strah pred brezdelneži je votel\_Finska pilotno uvedla UTD*. Pridobljeno iz Družba: <http://www.mladina.si/170721/strah-pred-brezdelnezi-je-votel/>
- Intelekt . (24. januar 2012). *UNIVERZALNI TEMELJNI DOHODEK (UTD)*. (RTV Slovenija) Pridobljeno 29. januar 2017 iz RTV4: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/intelekta/126873378>
- Ivanuša, A. (20. marec 2013). *Univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz O denarju: <http://www.andros.si/doc/D25-UTD.pdf>
- Kač, Š. (5. maj 2015). *Mladi in univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz DK FDV Ljubljana: [http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska\\_dela\\_2/pdfs/mb22\\_kac-spela.pdf](http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska_dela_2/pdfs/mb22_kac-spela.pdf)
- Kanjuo Mrčela, A. (10. januar 2002). *Teorija in praksa. Sodobna rekonceptualizacija dela: delo med racionalnim in emocionalnim*, str. 30-48.



- Korošec, V. (31. marec 2009). *Presekati začarani krog revščine*. (Mladina) Pridobljeno 28. januar 2017 iz Politika: [http://www.mladina.si/46647/presekati\\_zacarani\\_krog\\_revscine/?utm\\_source=tednik%2F200912%2Fpresekati\\_zacarani\\_krog\\_revscine&utm\\_medium=web&utm\\_campaign=oldLink](http://www.mladina.si/46647/presekati_zacarani_krog_revscine/?utm_source=tednik%2F200912%2Fpresekati_zacarani_krog_revscine&utm_medium=web&utm_campaign=oldLink)
- Korošec, V. (7. januar 2017). *Kaj bo z univerzalnim temeljnim dohodkom*. Pridobljeno iz Pogledi: <http://www.vecer.com/kaj-bo-z-univerzalnim-temeljnim-dohodkom-6296707>
- Korošec, V. (10. junij 2010). *Predlog UTD v Sloveniji - zakaj in kako*. Pridobljeno 29. januar 2017 iz Umar - delovni zvezek: [http://www.umar.gov.si/fileadmin/user\\_upload/publikacije/dz/2010/dz06-10.pdf](http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/dz/2010/dz06-10.pdf)
- Kurnik, A. (18. december 2006). *Dohodek za mobilne in mnogotere*. Pridobljeno 29. januar 2017 iz Teorija, analize, manifesti: <http://www.njetwork.org/Dohodek-za-mobilne-in-mnogotere>
- McKay, A. (2005). *The future of social security polici: women, work and a citizens' basic income*. London, New York: Routledge.
- Ministrstvo za finance. (3. november 2006). *Zakon o dohodnini (ZDoh-2)*. Pridobljeno 28. januar 2017 iz Uradni list RS: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlid=2006117&stevilka=5013>
- Ministrstvo za finance. (4. februar 2011). *Zakon o dohodnini (uradno prečiščeno besedilo) (ZDoh-2-UPB7)*. Pridobljeno 28. januar 2017 iz Uradni list RS: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/102394>
- Ministrstvo za finance. (5. marec 2016). *Bilten javnih financ*. Pridobljeno iz MF.GOV: [http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/tekgib/Bilten\\_javnih\\_financ/Marec\\_2016.pdf](http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/tekgib/Bilten_javnih_financ/Marec_2016.pdf)
- Modic, M. (8. april 2013). *Univerzalni temeljni dohodek? Da, prosim!* Pridobljeno iz Družba: <http://www.mladina.si/142793/univerzalni-temeljni-dohodek-da-prosim/>
- Mohar, D. (25. avgust 2010). *Univerzalni temeljni dohodek*. Pridobljeno iz CEK.EF Ljubljana: <http://www.cek.ef.uni-lj.si/UPES/mohar644.pdf>
- Novkovič, G. (7. januar 2017). *Kaj bo z univerzalnim temeljnim dohodkom*. Pridobljeno iz Pogledi: <http://www.vecer.com/kaj-bo-z-univerzalnim-temeljnim-dohodkom-6296707>

- Pikl, S. (11. november 2012). *Univerzalni temeljni dohodek: za novo družbeno pogodbo v Evropi*. (Inštitut Novum) Pridobljeno 29. januar 2017 iz Zofijini ljubimci: [http://arhiv.zofijini.net/zofijini.org/utd\\_konferenca.html](http://arhiv.zofijini.net/zofijini.org/utd_konferenca.html)
- Popović, D. (2009). *Univerzalni temeljni dohodek: konec kapitalističnih protislovij?* Pridobljeno 29. januar 2017 iz <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/popovic-daniel.pdf>
- Popović, D. (21. januar 2016). *Univerzalni temeljni dohodek: konec kapitalističnih protislovij*. Pridobljeno iz [dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/popovic-daniel.pdf](http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/popovic-daniel.pdf)
- Pribac, I. (26. marec 2009). *Univerzalni temeljni dohodek namesto socialnih transferjev*. Pridobljeno 29. januar 2017 iz Razgledi.net: <http://www.razgledi.net/2009/03/26/univerzalni-temeljni-dohodek-namesto-socialnih-transferjev/>
- Raventos, D. (2007). *Basic income: The material conditions of freedom*. London: Pluto Press.
- Ritovšek, L. (30. september 2012). *Koncept univerzalnega temeljnega dohodka v tržnem gospodarstvu*. Pridobljeno iz DKUM: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=50174>
- Samuelson, P. N. (2002). *Ekonomija, šestnajsta izdaja*. Ljubljana: GV založba d.o.o.
- SSKJ. (7. avgust 2015). *Dohodek*. (ZRC SAZU) Pridobljeno 29. januar 2017 iz Slovar slovenskega knjižnega jezika: [http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj\\_testa&expression=dohodek&hs=1](http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=dohodek&hs=1)
- Statistični urad RS. (27. julij 2016). *Celotni izdatki za socialno zaščito, za katero namenjamo skoraj četrtino BDP, so se v 2014 povečali*. Pridobljeno 2. januar 2017 iz Socialna zaščita: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=6105&idp=21&headerbar=18>
- Statistični urad RS. (10. oktober 2016). *Povprečna mesečna bruto plača za oktober 2016 za 0,6 % višja od plače za september 2016*. Pridobljeno iz Plače in stroški dela: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=6402&idp=15&headerbar=13>
- Škrlj, R. (15. avgust 2010). *»Bergla, s katero bi lahko shodili«*. Pridobljeno iz UTD mnanja: <http://utd.zofijini.net/2010/09/21/bergla-s-katero-bi-lahko-shodili/>
- Štok, K. (27. marec 2016). *Bi bil univerzalni temeljni dohodek izvedljiv v Sloveniji? Da*. (RTV Slovenija) Pridobljeno 29. januar 2017 iz Gospodarstvo:

<http://www.rtv slo.si/gospodarstvo/bi-bil-univerzalni-temeljni-dohodek-izvedljiv-v-sloveniji-da/389159>

Valenčič, T. M. (18. januar 2016). *UTD ali kdor ne dela, naj vsaj jè?* Pridobljeno iz Sekcija UTD: <http://utd.zofijini.net/2016/01/18/utd-ali-kdor-ne-dela-naj-vsaj-je/>

Zupanc, N. (11. januar 2017). *Univerzalni temeljni dohodek prihaja na preizkušnjo.* Pridobljeno iz Sekcija UTD: <http://utd.zofijini.net/2017/01/11/univerzalni-temeljni-dohodek-prihaja-na-preizkusnjo/>

## **PRILOGE**

### **Priloga 1**

Vprašalnik

Spoštovani!

V javnosti je razprava o univerzalnem temeljnem dohodku UTD, ki bi namesto sedanjih socialnih transferjev, do katerih so upravičeni le nekateri, pripadal vsakemu državljanu, ne glede na njegov socialni status in ne glede na to ali je zaposlen ali nezaposlen. V Sloveniji strokovnjaki predlagajo 300€ na mesec, ki bi jih vsak nepovratno dobil od države. Več o tej temi na <http://utd.zofijini.net/>.

V okviru raziskovalne naloge natečaja Mladi za napredek Maribora, želiva raziskati odziv ljudi na morebitno uvedbo takšnega nepovratnega dohodka. Rezultati bodo namenjeni za izdelavo raziskovalne naloge. Anketa je anonimna.

Prosimo, če si vzamete nekaj minut (3-5min) in rešite spodnjo anketo o vplivu univerzalnega temeljnega dohodka na družbo in posameznika.

Raziskovalki ..... z mentorico .....

1. Idejo o univerzalnem temeljnem dohodku:

- a) poznam
- b) ne poznam
- c) delno poznam

2. Z oceno od 1 do 5 ocenite spodnje trditve o univerzalnem temeljnem dohodku, če bi ga sprejeli v Sloveniji.

	1- sploh se ne strinjam	2 - pretežno se ne strinjam	3 - neodločen	4 - precej se strinjam	5- popolnoma se strinjam
UTD bi pravičneje prerazporedil sredstva med državljane.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD bi se aktivneje soočil z revščino in njeno problematiko.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD bi spodbudil podjetništvo.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD ni pravičen, ker ga dobijo tudi tisti, ki ne delajo.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD bi sprožil neobvladljive migracije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Zaradi UTD bi morala država močno povišati davke.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD bi znižal stroške birokracije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

3. Z oceno od 1 do 5 ocenite kaj bi vam predstavljal univerzalni temeljni dohodek v višini 300€, če bi ga sprejeli v Sloveniji in bi ga mesečno redno prejeli, ne glede na to ali ste zaposleni ali ne.

	1- sploh se ne strinjam	2 - pretežno se ne strinjam	3 - neodločen	4 - precej se strinjam	5- popolnoma se strinjam
UTD bi mi omogočal večjo osebno svobodo.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD bi mi (in moji družini) omogočal večjo eksistenčno varnost.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Raje bi iskal zaposlitev, če mi UTD ostane v vsakem primeru.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sploh ne bi več delal.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejmem .	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
UTD je tudi kot plačilo za domača dela, gospodinjstvo, skrb za otroke, starejše.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Če bi mesečno prejel/a UTD, bi se veliko manj obremenjeval/a s preživetjem.

Kljub UTD, bi skušal svoj dohodek še povečati z rednim delom.

4. Spol:

- a) moški
- b) ženski

5. Kakšen je vaš trenutni status?

- a) šolajoči
- a) zaposleni - redno
- b) zaposleni po pogodbi
- c) brezposelni
- d) občasno zaposleni
- e) samozaposleni - s.p.
- f) upokojeni
- g) neaktiven - vzdrževan
- h) drugo:

6. Kakšna je vaša najvišja dosežena formalna izobrazba?

- a) manj kot srednja šola
- b) srednja šola
- c) višješolski program
- d) visokošolski program
- e) univerzitetni program
- f) magisterij in doktorat znanosti

7. Ocenite dohodek vašega gospodinjstva na mesec:

- a) do 500€
- b) od 501€ do 1000€

- c) od 1001€ do 1500€
- d) od 1501€ do 2000€
- e) nad 2001€

8. V kateri regiji prebivate?

- a) Vzhodna Slovenija
- b) Zahodna Slovenija

## Priloga 2

Posodobljeno: 30.01.2017, 20:39:44

Info (?)		Končni status (?)		Stopnje odgovorov (?)		
Ime ankete:	UTD	Končal anketo (6):	311	Osnova: <input type="text" value="Klik na nagovor"/>		
Tip ankete:	Anketa	Skupaj ustrezno	311	<b>Kumulativni status</b>	<b>Frekvenca</b>	<b>Stopnja</b>
Vprašanj:	8 Spremenljivk: 25	Klik na anketo (4):	184	Klik na nagovor	1625	100%
Strani:	1	Klik na nagovor (3):	1130	Klik na anketo	495	30%
Enot:	1625 Ustreznih: 311	Skupaj neustrezno	1314	Začel izpolnjevati	311	19%
Jezik:	Slovenščina	Skupaj anketirano	1625	Delno izpolnjena	311	19%
Ustvaril:	maja.urlep, 23.1.17, 21:23	Skupaj enot v bazi	1625	Končal anketo	311	19%
Spremenil:	maja.urlep, 24.1.17, 9:29			<b>Uporabnost enot (50%/80%)</b>		
Dostop:	teja.koren; klara.zinrajh			Uporabne enote	311	100%
Status:	Anketa je aktivna			Delno uporabne enote		0%
Aktivnost:	24.01.2017-24.04.2017			Neuporabne enote		0%
Trajanje:	3min 38s, Predvideno: 4min 24s			<b>Prekinitve</b>		
Prvi vnos:	24.1.17, 9:01 Zadnji vnos: 30.1.17, 18:40			Uvodne prekinitve	1314	81%
				Prekinitve vprašalnika	0	0% (neto 0%)
				Skupne prekinitve	1314	81%

Kliki na anketo (?)		Časovni potek (?)		Potek po straneh (?)		
Preusmeritve		Osnova: <input type="text" value="Klik na nagovor"/>		Osnova: <input type="text" value="Klik na nagovor"/>		
številko klikov		Kumulativa: <input checked="" type="checkbox"/> Skrij 0: <input checked="" type="checkbox"/>		številko klikov		
		Oblika: <input type="text" value="Dnevi"/>				
1KA email - odgovor	0	2017-01-24	257	Klik na nagovor	1625	
www.1ka.si	4	2017-01-25	90	Klik na anketo	495	
www.facebook.com	204	2017-01-26	17	Delno izpolnjena	311	
m.facebook.com	1170	2017-01-27	1219	Stran 1	311	
mail.google.com	5	2017-01-28	13	Končal anketo	311	
www.google.com	1	2017-01-29	12			
com.google.android.gm	7	2017-01-30	17			
outlook.office.com	2	Skupaj enot	1625			
mail.um.si	1					
outlook.office365.com	1					
www.easistent.com	2					
outlook.live.com	1					
com.google.android.googlequicksearchbox	1					
Neposreden klik	226					
Skupaj klikov	1625					



### Priloga 3

Ideja o univerzalnem temeljnem dohodku.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Ideja o univerzalnem temeljnem dohodku:	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
Poznam	20 66,7%	101 64,3%	6 50,0%	21 60,0%	7 77,8%	14 60,9%	18 60,0%	2 100,0%	8 61,5%	197 63,3%
Ne poznam	4 13,3%	15 9,6%	1 8,3%	2 5,7%	0 0,0%	1 4,3%	3 10,0%	0 0,0%	1 7,7%	27 8,7%
Delno poznam	6 20,0%	41 26,1%	5 41,7%	12 34,3%	2 22,2%	8 34,8%	9 30,0%	0 0,0%	4 30,8%	87 28,0%
Skupaj	30 100,0%	157 100,0%	12 100,0%	35 100,0%	9 100,0%	23 100,0%	30 100,0%	2 100,0%	13 100,0%	311 100,0%

Trditev: UTD bi pravičneje prerazporedil sredstva med državljane.\* Kakšen je vaš trenutni status?

UTD bi pravičneje prerazporedil sredstva med državljane.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	1 3,3%	7 4,5%	1 8,3%	3 8,6%	0 0,0%	2 8,7%	3 10,0%	0 0,0%	0 0,0%	17 5,5%
pretežno se ne strinjam	3 10,0%	12 7,6%	1 8,3%	3 8,6%	1 11,1%	1 4,3%	2 6,7%	0 0,0%	1 7,7%	24 7,7%
neodločen	7 23,3%	23 14,6%	2 16,7%	8 22,9%	2 22,2%	2 8,7%	3 10,0%	0 0,0%	2 15,4%	49 15,8%
precej se strinjam	10 33,3%	62 39,5%	4 33,3%	9 25,7%	2 22,2%	7 30,4%	10 33,3%	1 50,0%	3 23,1%	108 34,7%
popolnoma se strinjam	9 30,0%	53 33,8%	4 33,3%	12 34,3%	4 44,4%	11 47,8%	12 40,0%	1 50,0%	7 53,8%	113 36,3%
Skupaj	30 100,0%	157 100,0%	12 100,0%	35 100,0%	9 100,0%	23 100,0%	30 100,0%	2 100,0%	13 100,0%	311 100,0%

Trditev: UTD bi se aktivneje soočil z revščino in njeno problematiko.\* Kakšen je vaš trenutni status?

UTD bi se aktivneje soočil z revščino in njeno problematiko.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	1 3,3%	5 3,2%	1 8,3%	2 5,7%	0 0,0%	2 8,7%	3 10,0%	0 0,0%	1 7,7%	15 4,8%



Trditev: UTD bi sprožil neobvladljive migracije.\* Kakšen je vaš trenutni status?

UTD bi sprožil neobvladljive migracije.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	9 30,0%	48 30,6%	4 33,3%	13 37,1%	6 66,7%	11 47,8%	8 26,7%	2 100,0%	7 53,8%	108 34,7%
pretežno se ne strinjam	6 20,0%	40 25,5%	5 41,7%	7 20,0%	1 11,1%	3 13,0%	7 23,3%	0 0,0%	5 38,5%	74 23,8%
neodločen	8 26,7%	42 26,8%	3 25,0%	11 31,4%	1 11,1%	5 21,7%	9 30,0%	0 0,0%	1 7,7%	80 25,7%
precej se strinjam	4 13,3%	21 13,4%	0 0,0%	1 2,9%	1 11,1%	3 13,0%	4 13,3%	0 0,0%	0 0,0%	34 10,9%
popolnoma se strinjam	3 10,0%	6 3,8%	0 0,0%	3 8,6%	0 0,0%	1 4,3%	2 6,7%	0 0,0%	0 0,0%	15 4,8%
Skupaj	30 2,53 100,0%	157 2,34 100,0%	12 1,92 100,0%	35 2,26 100,0%	9 1,67 100,0%	23 2,13 100,0%	30 2,5 100,0%	2 1 100,0%	13 2,3 100,0%	311 2,3 100,0%

Trditev: Zaradi UTD bi morala država močno povežati davke.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Zaradi UTD bi morala država močno povežati davke.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	8 26,7%	59 37,6%	7 58,3%	17 48,6%	6 66,7%	12 52,2%	11 36,7%	2 100,0%	8 61,5%	130 41,8%
pretežno se ne strinjam	5 16,7%	34 21,7%	1 8,3%	4 11,4%	1 11,1%	5 21,7%	10 33,3%	0 0,0%	3 23,1%	63 20,3%
neodločen	9 30,0%	30 19,1%	2 16,7%	10 28,6%	1 11,1%	3 13,0%	6 20,0%	0 0,0%	2 15,4%	63 20,3%
precej se strinjam	5 16,7%	23 14,6%	2 16,7%	3 8,6%	1 11,1%	3 13,0%	0 0,0%	0 0,0%	0 0,0%	37 11,9%
popolnoma se strinjam	3 10,0%	11 7,0%	0 0,0%	1 2,9%	0 0,0%	0 0,0%	3 10,0%	0 0,0%	0 0,0%	18 5,8%
Skupaj	30 2,67 100,0%	157 2,32 100,0%	12 1,92 100,0%	35 2,06 100,0%	9 1,67 100,0%	23 1,87 100,0%	30 1,83 100,0%	2 1 100,0%	13 1,3 100,0%	311 1,3 100,0%

Trditev: Zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Zaradi UTD ljudje ne bi več hoteli delati.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	10 33,3%	70 44,6%	5 41,7%	15 42,9%	6 66,7%	11 47,8%	11 36,7%	2 100,0%	8 61,5%	138 44,4%
pretežno se ne strinjam	3 10,0%	48 30,6%	4 33,3%	5 14,3%	3 33,3%	10 43,5%	8 26,7%	0 0,0%	3 23,1%	84 27,0%
neodločen	7 23,3%	16 10,2%	2 16,7%	5 14,3%	0 0,0%	1 4,3%	5 16,7%	0 0,0%	1 7,7%	37 11,9%



Trditev: UTD bi mi (in moji družini) omogočal večjo eksistenčno varnost. \* Kakšen je vaš trenutni status?

UTD bi mi (in moji družini) omogočal večjo eksistenčno varnost.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	1 3,3%	2 1,3%	0 0,0%	2 5,7%	0 0,0%	0 0,0%	1 3,3%	0 0,0%	1 7,7%	7 2,3%
pretežno se ne strinjam	4 13,3%	9 5,7%	2 16,7%	1 2,9%	0 0,0%	2 8,7%	2 6,7%	1 50,0%	1 7,7%	22 7,1%
neodločen	4 13,3%	17 10,8%	1 8,3%	1 2,9%	0 0,0%	2 8,7%	4 13,3%	0 0,0%	2 15,4%	31 10,0%
precej se strinjam	9 30,0%	65 41,4%	4 33,3%	13 37,1%	4 44,4%	10 43,5%	11 36,7%	1 50,0%	2 15,4%	119 38,3%
popolnoma se strinjam	12 40,0%	64 40,8%	5 41,7%	18 51,4%	5 55,6%	9 39,1%	12 40,0%	0 0,0%	7 53,8%	132 42,4%
Skupaj	30 3,9 100,0%	157 4,15 100,0%	12 4 100,0%	35 4,26 100,0%	9 4,56 100,0%	23 4,13 100,0%	30 4,03 100,0%	2 3 100,0%	13 100,0%	311 100,0%

Trditev: Raje bi iskal zaposlitev, če mi UTD ostane v vsakem primeru.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Raje bi iskal zaposlitev, če mi UTD ostane v vsakem primeru.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	3 10,0%	3 1,9%	0 0,0%	1 2,9%	0 0,0%	0 0,0%	1 3,3%	0 0,0%	0 0,0%	8 2,6%
pretežno se ne strinjam	2 6,7%	7 4,5%	1 8,3%	1 2,9%	0 0,0%	3 13,0%	1 3,3%	0 0,0%	1 7,7%	16 5,1%
neodločen	5 16,7%	14 8,9%	0 0,0%	7 20,0%	0 0,0%	3 13,0%	6 20,0%	0 0,0%	1 7,7%	36 11,6%
precej se strinjam	7 23,3%	54 34,4%	5 41,7%	8 22,9%	4 44,4%	7 30,4%	9 30,0%	2 100,0%	1 7,7%	97 31,2%
popolnoma se strinjam	13 43,3%	79 50,3%	6 50,0%	18 51,4%	5 55,6%	10 43,5%	13 43,3%	0 0,0%	10 76,9%	154 49,5%
Skupaj	30 3,83 100,0%	157 4,27 100,0%	12 4,3 100,0%	35 4,17 100,0%	9 4,56 100,0%	23 4,04 100,0%	30 4,07 100,0%	2 3 100,0%	13 100,0%	311 100,0%

Trditev: Sploh ne bi več delal.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Sploh ne bi več delal.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	27 90,0%	134 85,4%	10 83,3%	28 80,0%	8 88,9%	22 95,7%	19 63,3%	2 100,0%	12 92,3%	262 84,2%

pretežno se ne strinjam	1	13	2	5	1	0	10	0	0	32
	3,3%	8,3%	16,7%	14,3%	11,1%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	10,3%
neodločen	1	4	0	1	0	0	1	0	0	7
	3,3%	2,5%	0,0%	2,9%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	2,3%
precej se strinjam	1	5	0	0	0	0	0	0	0	6
	3,3%	3,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%
popolnoma se strinjam	0	1	0	1	0	1	0	0	1	4
	0,0%	0,6%	0,0%	2,9%	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	7,7%	1,3%
Skupaj	30	157	12	35	9	23	30	2	13	311
	1,2	1,25		1,31	1,11	1,17	1,4	1		
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Trditev: Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejemem.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Trditev: Preizkusil bi se v podjetništvu, saj UTD vedno prejemem .	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozapo sleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževa n	drugo	
sploh se ne strinjam	5	17	0	4	0	3	3	1	2	35
	16,7%	10,8%	0,0%	11,4%	0,0%	13,0%	10,0%	50,0%	15,4%	11,3%
pretežno se ne strinjam	3	19	1	6	1	4	0	0	0	34
	10,0%	12,1%	8,3%	17,1%	11,1%	17,4%	0,0%	0,0%	0,0%	10,9%
neodločen	6	61	5	9	3	2	12	0	5	103
	20,0%	38,9%	41,7%	25,7%	33,3%	8,7%	40,0%	0,0%	38,5%	33,1%
precej se strinjam	9	38	5	8	3	10	9	1	2	85
	30,0%	24,2%	41,7%	22,9%	33,3%	43,5%	30,0%	50,0%	15,4%	27,3%
popolnoma se strinjam	7	22	1	8	2	4	6	0	4	54
	23,3%	14,0%	8,3%	22,9%	22,2%	17,4%	20,0%	0,0%	30,8%	17,4%
Skupaj	30	157	12	35	9	23	30	2	13	311
	3,3	3,18	3,5	3,29	3,67	3,35	3,5	2,5		
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Trditev: Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo.\* Kakšen je vaš trenutni status?

Trditev: Če mi v dosedanji službi ne bi bilo všeč, bi lažje iskal/a novo.	Kakšen je vaš trenutni status?									Skupaj
	šolajoči	zaposleni - redno	zaposleni po pogodbi	brezposelni	občasno zaposleni	samozaposleni - s.p.	upokojeni	neaktiven - vzdrževan	drugo	
sploh se ne strinjam	2	4	0	3	0	0	0	0	0	9
	6,7%	2,5%	0,0%	8,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,9%
pretežno se ne strinjam	3	11	1	3	0	3	1	0	1	23
	10,0%	7,0%	8,3%	8,6%	0,0%	13,0%	3,3%	0,0%	7,7%	7,4%
neodločen	5	23	0	2	1	5	7	0	0	43
	16,7%	14,6%	0,0%	5,7%	11,1%	21,7%	23,3%	0,0%	0,0%	13,8%
precej se strinjam	10	66	9	14	2	8	11	1	5	126
	33,3%	42,0%	75,0%	40,0%	22,2%	34,8%	36,7%	50,0%	38,5%	40,5%
popolnoma se strinjam	10	53	2	13	6	7	11	1	7	110
	33,3%	33,8%	16,7%	37,1%	66,7%	30,4%	36,7%	50,0%	53,8%	35,4%
Skupaj	30	157	12	35	9	23	30	2	13	311



